

T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

KÜLTÜREL DEĞERLERİ KORUMAYA YÖNELİK OKUL ORTAMINA
İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
HÜSEYİN GÜMÜŞ

DANIŞMAN
YRD. DOÇ. DR. A. OĞUZHAN KILDAN

KASTAMONU

2014

T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

KÜLTÜREL DEĞERLERİ KORUMAYA YÖNELİK OKUL ORTAMINA
İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
HÜSEYİN GÜMÜŞ

DANIŞMAN
YRD. DOÇ. DR. A. OĞUZHAN KILDAN

KASTAMONU

2014

TEZ ONAY SAYFASI

Hüseyin GÜMÜŞ tarafından hazırlanan “**Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri**” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı'nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Yrd. Doç. Dr. A. Oğuzhan KILDAN

JÜRİ ÜYELERİ:

İMZA

Prof. Dr. Bilgin Ünal İBRET

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim ABD

Yrd. Doç. Dr. Abdullah Oğuzhan KILDAN

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim ABD

Yrd. Doç. Dr. Ergün RECEPOĞLU

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri ABD

24 01/ 2014

Prof. Dr. Bilgin Ünal İBRET

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Her toplum sahip olduğu kültürel değerlerini gelecek nesillere aktarmayı kendine bir görev sayar. Toplum bu değerlerini aile, sosyal gruplar, okul vb. yerlerde kazandırmaya çalışır. Bu yüzden çocuğun hayatının büyük bir kısmının okulda geçtiği düşünöldüğünde, okulların kültürel değerlerle donatılmış olması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Araştırmanın başından sonuna kadar her safhasında yanımda olan ve yüksek lisans eğitimim boyunca desteğini esirgemeyen değerli danışman hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. A. Oğuzhan KILDAN' a, yüksek lisans eğitimim boyunca üzerimde büyük emekleri olan başta Prof. Dr. B. Ünal İBRET ve Doç. Dr. Duran AYDINÖZÜ' ne diğer bütün hocalarıma, ayrıca sorularımı sabırla cevaplayan Mustafa UĞURLU' ya çok teşekkür ediyorum.

Ayrıca araştırmada yer alan tüm velilere ve öğretmenlere, destek olan anne ve babama, çalışmalarımda hep yanımda olan değerli eşime ve biricik kızıma çok teşekkür ediyorum.

Kastamonu-2014
Hüseyin GÜMÜş

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

KÜLTÜREL DEĞERLERİ KORUMAYA YÖNELİK OKUL ORTAMINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ

Hüseyin GÜMÜŞ

Kastamonu Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

İlköğretim Ana Bilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. A. Oğuzhan KILDAN

Bu araştırma Kastamonu’da 2012-2013 eğitim öğretim yılında kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmen ve veli görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya Kastamonu ili merkez ilçesindeki ilkokullarda görev yapan 119 sınıf öğretmeni ve 925 ilkokul öğrencisinin velisi katılmıştır. Araştırma tarama modelindedir. Öğretmenlerin ve velilerin demografik bilgilerini almak için “Kişisel Bilgi Formu”nun kullanıldığı araştırmada, araştırmacı tarafından oluşturulmuş 36 maddelik tek faktörlü bir ölçme aracı olan “Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri Anketi” ile veri toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analizlerde bağımsız grup t- testi, tek yönlü varyans analizi (One- way ANOVA) kullanılmıştır.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre, lisans ve MYO mezunu olan velilerin diğer eğitim düzeyindeki velilere göre kültürel değerlere yönelik okul ortamını daha fazla istedikleri, benzer şekilde kamu personeli meslek grubuna giren velilerin diğer meslek grubu velilere göre daha kültürel bir eğitim ortamı istedikleri görülmüştür. Ayrıca genç yaştaki öğretmenlerin daha kültürel değerlere yönelik bir eğitim ortamı istedikleri görülürken, benzer şekilde lisans mezunu olan öğretmenlerin iki yıllık eğitim enstitüsü mezunu öğretmenlere göre daha kültürel bir eğitim ortamı istedikleri bulunmuştur.

Kastamonu – 2014 Sayfa: ix+94

Anahtar Kelimeler: Kültürel Değerler, Öğretmen ve Veli Görüşü, Eğitim Ortamı, Okul Ortamı

ABSTRACT

Master's Thesis

**TEACHER'S AND PARENTS' OPINION ON SCHOOL ENVIRONMENT
AIMED AT PROTECTING CULTURAL VALUES**

Hüseyin GÜMÜŞ

Kastamonu University

Institute of Social Science

Advisor: Assist. Prof. Dr. A. Oğuzhan KILDAN

This research was made in Kastamonu 2012-2013 academic year in order to specify the opinions of teachers and parents about school environment aimed at protecting cultural values. 119 teachers working in primary school in central district of Kastamonu and 925 parents of primary school students were participated in the research. The research is in screening model. With the research in which "Personal Information Form" has been used to get demographic information of teachers and parents, data has been collected by a single factorial assessment instrument "Teachers' and Parents' Opinion Survey On School Environment Aimed At Protecting Cultural Values" created by the researcher. The data obtained was analysed by using SPSS program. Independent samples t-test and one-way analysis of variance (One-way ANOVA) was used in the analysis.

According to results obtained in the research, it was seen that undergraduate licenses and vocational school graduate parents want more cultural values oriented schools than other educational level, in similar manner public employees occupational groups with in the occupational group of parents than the parents want cultural educational environment was observed. In addition, it was found that, younger teachers want more cultural values oriented learning environment, in a similar manner undergraduate licenses want more cultural values oriented learning environment than two years of education institute.

Kastamonu - 2014 Page: ix+94**Anahtar Kelimeler:** Cultural Values, Teacher and Parents Opinion, Educational Environment, School Environment

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLolar LİSTESİ.....	vi
KISALTMALAR	vii
EKLER LİSTESİ	ix
GİRİŞ.....	1

I.BÖLÜM

1.1.Problem Durumu.....	1
1.2.Araştırmanın Amacı.....	3
1.3.Alt Problemler.....	3
1.4.Araştırmanın Önemi.....	4
1.5.Araştırmanın Sınırlılıkları.....	4
1.6.Araştırmanın Sayıtları.....	5

II.BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	6
2.1.Değer Kavramı.....	6
2.1.1.Değerlerin Özellikleri ve İşlevleri.....	9
2.1.2.Değer Sınıflandırmaları.....	13
2.1.3. Değerler Eğitimi.....	16
2.1.4. Değerler Eğitimi Yaklaşımları.....	18
2.1.5.Hayat Bilgisi Programında ve 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Değerler.....	25
2.1.6.Aile ve Değerler Eğitimi.....	27
2.1.7.Okul, Öğretmen ve Değerler Eğitimi.....	29
2.2.Kültür kavramı.....	31

2.2.1.Kültürün Özellikleri.....	34
2.3.Değerler ve Kültür.....	36
2.4.Eğitim Ortamları.....	37
2.4.1.Çocuk ve Eğitim Ortamları.....	39
2.4.2.Eğitim Ortamlarının Tasarımı.....	40
2.4.3.Eğitim Ortamı ve Mesaj (Çevre Mesaj).....	41

III.BÖLÜM

YÖNTEM.....	47
3.1.Araştırmanın Modeli.....	47
3.2.Araştırmanın Çalışma Grubu.....	47
3.3.Verilerin Toplanması.....	52
3.4.Veri Toplama Araçları.....	52
3.5.Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması.....	53
3.6.Verilerin Analizi.....	57

IV.BÖLÜM

BULGULAR, TARTIŞMA ve YORUM.....	58
4.1.Birinci Alt Probleme Ait Bulgular.....	58
4.2.İkinci Alt Probleme Ait Bulgular.....	59
4.3.Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular.....	60
4.4.Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular.....	65

V.BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER.....	70
5.1.Sonuç.....	70
5.2.Öneriler.....	72
KAYNAKÇA.....	74
EKLER.....	86

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1: Rokeach' a Göre Değerlerin Sınıflandırılması.....	14
Tablo 2: İnsan Hayatındaki Belirgin Değerler.....	15
Tablo 3: Kohlberg' in Ahlaki Gelişim Düzeyleri ve Aşamaları.....	23
Tablo 4: Hayat Bilgisi Programında Yer Alan Kişisel Nitelikler.....	26
Tablo 5: Sosyal Bilgiler Programında 4. Sınıflar İçin Belirlenen Değerler.....	26
Tablo 6: Çeşitli Kültür Kavramları ve Tanımları.....	33
Tablo 7: Richard (1998)'den Uyarlanan Mesaj-Çevre İlişkisi.....	45
Tablo 8: Araştırma Kapsamında Yer Alan İlkokullar.....	48
Tablo 9: Araştırmada Yer Alan Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı.....	49
Tablo 10: Araştırmada Yer Alan Velilerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı.....	51
Tablo 11: Anketin Güvenirlik Bulguları.....	54
Tablo 12: Anketin Faktör ve Madde Analizi Sonuçları.....	55
Tablo 13: Anketin Güven Aralıkları.....	58
Tablo 14: Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşlerinin Düzeyi.....	59
Tablo 15: Araştırmada Yer Alan Öğretmen ve Velilerin Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Görüşlerini Gösteren t-Testi Sonuçları.....	59
Tablo 16: Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları.....	60
Tablo 17: Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Eğitim Düzeyine Göre t-Testi Sonuçları.....	61
Tablo 18: Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Meslekteki Kıdemlerine Göre t-Testi Sonuçları.....	62

Tablo 19: Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Yaşa Göre ANOVA Sonuçları.....	63
Tablo 20: Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Aynı Okulda Çalışma Yılına Göre ANOVA Sonuçları.....	64
Tablo 21: Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Sorumlu Olunan Sınıfa Göre ANOVA Sonuçları.....	65
Tablo 22: Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Veli Görüşlerinin Velilerin Öğrenciye Yakınlık Durumuna Göre t-Testi Sonuçları.....	65
Tablo 23: Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Veli Görüşlerinin Çocukların Cinsiyetine Göre t-Testi Sonuçları.....	66
Tablo 24: Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Veli Görüşlerinin Mesleklere Göre ANOVA Sonuçları.....	67
Tablo 25: Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Veli Görüşlerinin Eğitim Düzeyine Göre ANOVA Sonuçları.....	68

KISALTMALAR

TDK : Türk Dil Kurumu

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

vb. : ve benzeri

vd. : ve diğerleri

Akt : Aktaran

SPSS : Statical Package For Social Sciences

N : Kişi Sayısı

\bar{X} : Aritmetik Ortalama

ss : Standart Sapma

% : Yüzde

tv : Televizyon

MYO : Meslek Yüksek Okulu

Çev. : Çeviren

EKLER LİSTESİ

Ek-1: Araştırmada Kullanılan Veli Anketi.....	86
Ek-2: Araştırmada Kullanılan Öğretmen Anketi.....	89
Ek-3: Yemin Belgesi.....	92
Ek-4: Özgeçmiş.....	93
Ek-5: İzin Belgesi.....	94

GİRİŞ

Eğitim, aile ortamında bireyin dđnyaya gözlerini açmasıyla birlikte başlamakta ve bir ömür boyu devam etmektedir. Bunun yanı sıra bireyin eğitimi sadece ailede sınırlı kalmamakta okul, çalışma ortamı, sosyal ortamlar vb. yerlerde de devam etmektedir. Okullar eğitimi belli bir plan ve program dahilinde yapmaktadır.

Sosyal bir ortam olarak okul, bireyin hayatında önemli bir yer tuttuğu için çocuğa birçok davranışı ve değeri bu ortamın kazandırdığı söylenebilir. Toplumlar sahip olduğu kültürel değeri, bir sonraki nesillere aktardığı ölçüde devamlılık sağlayabilir. Aksi takdirde toplum kendi kültürel değeri zaman içerisinde kaybedecek, başka toplumların değeri benimseyecek ve yavaş yavaş yok olmaya doğru gidecektir. Bu yüzden planlı ve programlı eğitim yapan okul ortamında kültürel değeri yansıtılmalı ve çocuklarda bu değeri karşı farkındalık oluşturulmalıdır.

I.BÖLÜM

1.1.Problem Durumu

Toplumların devamlılığını sağlaması için sahip olduğu kültürel değeri çocuklarına, genç nesillere aktarması gerektiği hemen hemen herkesin üzerinde uzlaştığı bir konudur. Bu değeri toplumun sanat, spor, mimari, ekonomik uğraşlar ve eğitim gibi her alanında hayatlarına şekil veren değeri olarak ortaya çıkmaktadır.

Günümüzde değeri kaybediliyor olduğunu doğrulayan ve dikkate alınması gereken ciddi gelişmeler söz konusudur. Bu gelişmelere giderek aile kurumunun zayıflaması, aile içi yetersiz ve seviyesiz iletişimin yaygınlık kazanması, sivil kültür ve ahlakın kötüye gitmesi, toplumda yaşanan yolsuzluklar ve sistem yozlaşmaları vb. örnek olabilir (Kenan, 2007, 28). Bu gibi sebepler toplumları ciddi önlemler alıp, değeri eğitime gereken önemi vermelerini zorunlu kılmaktadır.

Değerlerin öğretilmesi ve nesilden nesile aktarımı, böylece devamlılığının sağlanması her toplumun başta gelen hedeflerinden birisi olagelmıştır. Bu da tüm eğitim kurumlarını değer eğitiminden sorumlu tutmaktadır. Her aşamadaki eğitim kurumlarının programlarında ve tüm konu alanlarının içeriğinde değerlere yer verilmesi değer eğitimi kolaylaştırabilecek bir işlem gibi görülmektedir (Demirtaş, 2009, 4). Kültürel değerlerin aktarılmasında en büyük role sahip olan kurum hiç şüphesiz ki okullardır. Çocukların zamanın büyük bir çoğunluğunu geçirdiği okul, çocuğa iyiyi keşfetmeyi ve yüksek karakterli bireyler olmayı öğretmeye çalışır (Ryan, 1993, 16). Okullarda pedagojik olarak kültürel değerler aktarılmaya çalışılsa da mimari yapı ve okul binasının iç ve dış tasarımında bu değerlere çok fazla değinilmemektedir. İnsanların mimari yapıların tasarımından etkilendiği bilinmesine rağmen ilkokul binalarının tasarımında kültürel değerlere yeterince yer verilmemektedir. Kültürel değerlerin en önemli aktarıcısı olan okulun da ait olduğu toplumun değerlerini yansıtmaması bir toplumun devamlılığını sağlaması ve değerler eğitimi açısından da önemli ve gerekli olduğu söylenebilir.

Ryan (1993)'e göre eğitim en nüfuzlu bir şekilde ve pozitif öğretileri gizli müfredat (örtük program) ile aktarılabilir. Örtük program bir öğesi olarak eğitim ortamları karşımıza çıkmaktadır. Kültürel değerlerin aktarılmasında öğrencilerin gördükleri derslerin yanında eğitim ortamlarının bu değerlere uygun şekilde tasarlanması da etkili olmaktadır.

Okulun başta gelen toplumsallaşma işlevi, çocuğu eğitmektir. Bu da kültürün temel bilgi ve becerilerini nakletmek demektir. İlköğrenim yıllarında çocuk, hayatının büyük bir bölümünü bir öğretmenle geçirir. Bu sırada öğretmen, onun işbirliği sorunuyla, sağlığıyla, çabasıyla ve gelişiminin diğer psikolojik ve toplumsal görünümüleriyle ilgilenir. Daha ileri yıllarda ise öğretmenin istemleri daha da özelleşir. Örneğin onun başarısı üzerinde durulur (Tezcan,1985, 297). Hebert (1998) son yıllarda eğitimcilerin, mimarların ve araştırmacıların ortak görüşü olarak sınıfların tasarımının çocukların davranışlarını büyük ölçüde etkilediğini belirtmektedir. Colorado Üniversitesi'nden Psikoloji Profesörü James Banning; "Biz binalara şekil veriyoruz, onlar da bize" diyerek fiziksel çevrenin bireylerin davranışlarını oluşturmada ne denli önemli olduğu görüşünü desteklemektedir.

Kültürel değerleri korumak, ona sahip çıkmak, onu genç nesillere aktarmak ve bu konuda bilinçli bir nesil oluşturmak bir milletin varlığının devamı için hayati önem taşımaktadır. İlkokullarda kültürel değerlerin öğrencilere kazandırılması için sınıflarda Atatürk'ün anlatıldığı her üniteye göre düzenlenen bir köşe, koridorlarda Türk büyüklerine ait resimler bulunmaktadır. Fakat sadece bunlar kültür değerlerin aktarılması için yeterli olmadığı hemen hemen herkesin üzerinde anlaşmaya vardığı bir konudur. İşte tam bu noktada bizim araştırmamızın çıkış noktasını oluşturmaktadır. Böylece yapılan çalışmada bir eğitim ortamında kültürel değerlerin nasıl yansıtılabileceği üzerinde durulacaktır.

1.2.Araştırmanın Amacı

Geçmişten günümüze kültürel değerleri genç nesillere aktarmada farklı etkinlikler yapılmış ve yapılmaktadır. Fakat kültürel değerlere yönelik bir okul ortamının nasıl tasarlanması gerektiği ve kültürel değerlerin okul ortamında nasıl yansıtılabileceği kimsenin dikkatini çekmemektedir. Bu noktadan hareketle bu araştırma yapılmıştır.

Bu araştırmanın temel amacı kültürel değerleri korumaya yönelik olarak okul ortamına ilişkin öğretmen ve velilerin görüşlerini ortaya koymaktır. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1.3.Alt Problemler

- 1.**Kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmen ve velilerin görüşleri hangi düzeydedir?
- 2.**Kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmen ve velilerin görüşleri arasında istatistiksel anlamda anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 3.**Kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmenlerin demografik özellikleri açısından (yaş, mesleki kıdem, bulunduğu okuldaki çalışma yılı, eğitim durumu, cinsiyet, sorumlu olduğu sınıf) istatistiksel anlamda anlamlı bir farklılık var mıdır?

4.Kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin velilerin demografik özellikleri açısından (yaş, yakınlık durumu (anne-baba), meslek, eğitim durumu, aylık toplam gelir, çocukların cinsiyeti, çocukların yaşı) istatistiksel anlamda anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Günümüzde kültürel değerler eğitim ortamlarında farklı şekillerde verilmeye çalışılmaktadır. Eğitim ortamları teknoloji ile (akıllı tahta, sinevizyon, bilgisayar vb.) donatılmaktadır. Dolayısıyla teknoloji eğitim ortamında etkin bir şekilde kullanılmaya başlamıştır. Teknolojinin ilerlemesi ile birlikte kültürel değerlerin aktarılma şeklinin de değişmeye başladığı söylenebilir. Okullar teknoloji ile kültürel değerler arasında kalmakta ve eğitimin amacı olan kültürel değerleri aktarma zorlaşmaktadır.

Bugüne kadar yapılan birçok araştırmada kültürel değerlerin pedagojik olarak nasıl verilebileceği üzerinde durulmuştur. Kültürel değerlere yönelik bir okul ortamına ilişkin herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmanın bu konuda bir başlangıç olması ve bundan sonra yapılacak araştırmalara referans sağlayacak bilgileri elde etmesi beklenmektedir. Mevcut araştırmada diğer araştırmalardan farklı olarak eğitim ortamına kültürel değerler nasıl ve ne şekilde yansıtılabileceği üzerinde durulmuştur. Öğretmen ve veli görüşlerine göre kültürel değerleri merkeze alan bir okulun nasıl olması gerektiği tartışılmıştır.

1.5.Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırma veli boyutunda Kastamonu ili merkez ilçede bulunan 11 ilkokulun rastgele seçilen dört sınıfındaki veliler ile sınırlıdır.
- Araştırma öğretmen boyutunda Kastamonu ili merkez ilçesinde bulunan 13 ilkokulun sınıf öğretmenleri ile sınırlıdır.
- Araştırma bir yıllık (2012-2013) bir eğitim-öğretim dönemi ile sınırlıdır.
- Veri toplama aracı olarak geliştirilen anket ile sınırlıdır.

- Araştırma Kültürel Değerleri Koruma ve Geliştirme, Vatanseverlik, Türk Büyüklerine Saygı değerleri ile sınırlıdır.

1.6.Araştırmanın Sayıtları

- Anketteki maddelerin öğretmenler ve veliler tarafından samimi bir şekilde cevaplandırıldığı varsayılmaktadır.
- Kullanılacak materyallerin, araştırmanın amacına ve kapsamına uygun olduğu kabul edilmektedir.

II.BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1.Değer Kavramı

İnsanın tüm davranışlarının değerlerle bir ilişkisi olabileceğinden yola çıkılarak bireyin muhatap olduğu bütün bilim dalları bir yönüyle değer ve değerlerle ilgilenmektedir. Bu da değer kavramına çeşitli anlamlar yüklemektedir. Bilgin (1985)'e göre değerler; genelde inanılan, arzu edilen ve davranışlar için bir ölçek olarak kullanılan olgulardır. İlk defa Znaniecki tarafından sosyal bilimlere kazandırılan değer kavramı, Latince “kıymetli olmak” veya “güçlü olmak” anlamlarına gelen “valere” kökünden türetilmiştir.

TDK (www.tdk.gov.tr) sözlüğünde değer “Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, değer. Bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünüdür. ” olarak tanımlanmaktadır.

Değerler, birey veya grubun tercihleriyle benimsenen, davranışlarını oluşturan inançlardır. Değerlerin, bireylerin düşünceleri, davranışları, tutumları ve ürünlerinde ortaya çıkan ölçütler olduğu söylenebilir. Değerler sosyal bütünlüğün ayrılmaz ögesidirler (Turan ve Aktan, 2008, 228). Birey üyesi olduğu toplumun değerlerine uyarak hareket ettiği takdirde toplum tarafında sosyal kabul görebilir.

Genel olarak davranışlara rehberlik eden ilkeler ve temel inançlar, eylemlerin iyi ya da istenilen olarak yargılandığı standartlar olarak tanımlanan değerler, moral bir karar gerektiren; çatışma durumlarında, nasıl davranmamız gerektiğine dair davranışları öneren ve günlük hareketlerimize rehberlik eden; belirli davranışlara dönüşen inanç veya davranış şekillerimize dair tercihlerimize dayanan bireysel veya öznel yapılardır. Başka bir ifadeyle alışkanlık ve geleneklerimize veya genel evrensel düşüncelere dayanan; bir insanın gelişimi boyunca inşa ettiği; sosyal etkileşim ile

başlayıp son olarak karar ve hareketlerle ifade edilen arzu edilen davranış şekilleri, tercihleridir (Evans, 2005, 60; Halstead ve Taylor, 2000, 169).

Belirli bir durumu bir diğerine tercih etme eğilimi, davranışlara kaynaklık eden ve onları yargılamaya yarayan anlayışlar, ayrıca bireylerin istekleri, tercihleri, arzu edilen ve edilmeyen durumların göstergesi değerler olarak tanımlanabilir (Erdem, 2003, 56). Değerler davranışları yönlendiren, yaşamdaki amaçlar için temel kriter sağlayan, kararlara faaliyetlere süreklilik kazandıran ve biçimlendiren isteklerle ilişkili duygulardır (Yiğit, 2011, 86). Bir nesnenin, olgunun, kurumun değeri; kendisiyle aynı cinsten olan ile arasındaki kıyaslamadır. Bir nesnenin, olgunun, kurumun değerleri ise eserlerle veya kişilerin yaptıklarıyla, yaşamlarıyla gerçekleştirilen insan fenomenleridir (bireyin kendini, dünyayı ve olayları yorumlama biçimi); insanın kişilerce gerçekleştirilen varlık yapısı imkânlarıdır (Kuçuradi, 2003, 42).

Güngör (2010)'e göre bir kimsenin çeşitli insanları, insanlara ait nitelikleri, istek ve niyetleri, davranışları değerlendirirken başvurduğu bir kriter olan değer, bir şeyin arzu edilebilir veya edilemez olduğu hakkındaki inançtır. Değer bir inanç olması bakımından, dünyamızın belli bir kısmıyla anlama, duygu ve bilgilerimizin bir düzenlemesidir. Değerler bir bakıma bizim hayatımızın gayeleridir; hatta sadece kendi hayatımızın değil, başkalarının hayatı içinde gaye olmasını istediğimiz şeylerdir. Bunlar bazen sadece fertler üzerinde belirleyici olur, bazen de bütün bir toplumun yani toplumdaki fertlerin büyük çoğunluğu belli bir değer profili ile tanınır. Şöyle ki bir kimse sakın bir hayat içinde ilim veya sanatla uğraşmayı gaye edinir; bir başkası da öbür insanları kendi beğendiği yola çekmeyi kutsal bir görev sayar. Bir başkası bütün huzur ve saadetin iktisadi güçle mümkün olacağına inanır. Toplum seviyesinde de çeşitli değer oryantasyonlarından söz edilebilir.

Değerler insanların etik ya da uygun davranışlar hakkında, neyin doğru neyin yanlış olduğu, neyin istenilir neyin istenilmez olduğu konusunda taşımış olduğu fikirleri gösteren şeylerdir (Marshall, 1999, 133). Değerler, bireylerin kendileri ve başkalarıyla ilgili davranışlarına yön verip, davranış kılavuzu görevi yapmaktadır. Her birey kendisi için önemli sayılan değerler için çaba sarf etme olanağına sahiptir.

Herkes sosyal çevresinde hangi davranışın daha geçerli olduğuna hangisinin geçersiz olacağına ilişkin önceden belirlenmiş yerleşmiş değer yargıları ile karşılaşır (Beil, 2003, 13). Birey davranışlarını bu değer yargıları çerçevesinde yapmaya çalışmaktadır.

İnsanların değer verdiği, ulaşmak istediği ve elde etmeyi şiddetle arzuladığı, insanı kötü davranışlardan alıkoyan zihin içerikleri ve inanışlar, insanın içinde yaşadığı toplumu ve insanlığı ilgilendiren davranışların nasıl olması gerektiğini belirleyen, insanın düşünce ve eylemlerini etkileyen, onlara yön veren zihinsel olgulara değer denmektedir. İnsanın tüm davranışlarının temelinde değer ya da değerler vardır (Demircioğlu ve Tokdemir, 2008, 71; Emiroğlu, 2011, 215; Bolay, 2007, 14; Ulusoy, 2007, 28). Değerlerden kopuk bir davranış, hatta değerlerden kopuk bir yaşam düşünülemez. Değerler bireyin etrafını kuşatmış durumdadır.

Farklı bir yaklaşımla “kutsallığı olan, kutsallık atfedilen” bir kavram olarak da tanımlanan değer; doğruluk, namuslu olma, iyilikseverlik... kutsallığı olan, sahip olduğunda insanı yücelten; bunlara sahip olmayanlarla kıyaslığında kendi varlık alanında ona bir ayrıcalık ve erdem kazandıran ilkelerdir. Başka bir ifadeyle değeri; “değerli olan, insanın değerini koruyan ve ona değer kazandıran şey” olarak tanımlamak da mümkün olabilir (Uysal, 2003, 52).

Toplumun sosyo-kültürel öğelerini anlamlı kılan ölçütlerin en önemlisi değerlerdir (Özensel, 2003, 220). Değerler bir sosyal grubun kendi varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak amacıyla üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli oldukları kabul edilen; ortak duygu ve düşünce, amaç ve menfaatini yansıtan genelleştirilmiş ahlaki ilke veya inançlar olarak tanımlanabilir (Kızılcılık ve Erjem, 1996, 99). Bireyin çevresindeki olayların iyi ya da doğruluğu konusundaki yargılarını oluşturan temel kavram “değer” olarak ifade edilmektedir. Değerler, çevredeki olayları belirli bir süzgeçten geçirip, davranışlara yön vermeyi sağlayan, insanın tüm varlığa dair algısı ve varoluş amacına uygun olarak tercihlerini etkileyen inançların bir organizasyonudur (Çalışkur, Demirhan ve Bozkurt, 2012, 220; Kaymakcan ve Meydan 2011, 29). Değerler belli duygulara, arzulara, ilgilere,

amaçlara, ihtiyaç ve eylemlere belli nitelikler yüklemeyele belirlenen tavidır (Cevizci, 2000, 75).

Yukarıda ifade edilen değer tanımlarına bakılarak değer in insanı insan yapan özelliklere sahip olan ve insanı diğer canlılardan ayıran temel özellikleri içinde barındıran inançlar bütünü olduğu söylenebilir (Dilmaç, 2007, 16). Ayrıca değerlerin daha çok felsefi, psikolojik, sosyolojik ve eğitim bilimsel bakış açılarıyla ele alındığı görülmektedir (Fichter, 2009, 165).

2.1.1.Değerlerin Özellikleri ve İşlevleri

Değerler yaşamda davranışlara yön verme, iyiyi, doğruyu, güzeli gösterme gibi özelliklere sahiptir (Çengelci, 2010, 3). Değerler hayatı anlayıp yorumlamada ve davranışların şekillenmesinde rehberlik eder. Böylelikle insan, hayata ve olaylara karşı bir bakış geliştirmiş olur. İnsanın benimseyeceği değerler şahsi hayatına yön vermenin yanında toplum yapısını da şekillendirmektedir. Sosyal hayattan uzak olması düşünülemeyen insan için, toplumun huzurunu sağlayacak, birlikte yaşamaya katkıda bulunacak değerlerin olması anlamlı bir dünyada yaşamak demektir (Akıncı, 2005, 11).

Değerler; neyin en önemli olduğunu gösteren, kişiye özgü, kişisel inançlar, kişinin gideceği yönü belirleyen pusulalardır. Değerler nelerden uzak durulması gerektiğini gösterir ve hayatı yönlendirir. Her türlü olay karşısında nasıl tepki verileceğinin temelini değerler belirler. Değerler güdülemeyi sağlayan davranışları değiştirmede kullanılan en güçlü araçlardır (Robbins, 1999, 350- 362). Bolay (2009, 74) değerlerin kabul edilebilir, tekrar edilebilir olması gerektiğini, yoksa yaygın ve devamlı olmayacağını ayrıca zaman ve mekân üstü kaynağa dayanmazsa değerlerin kalıcı olamayacağını ifade etmektedir.

Değer bir insanın yaşamında evrensel bir amaç oluşturabilecek kadar vazgeçilmez olan şeydir. Değerler yaşamı sürdürmek ve yaşamı anlamlandırmak için kaçınılmaz olan şeylerdir (Timuçin, 2005, 11). Değerler bir toplumdan diğer topluma ve hatta bir toplumda da gruptan gruba değişir. Kişiler davranışlarını sosyal değerlere

göre düzenler. Toplumun bütün üyeleri değerleri önemli ve değerli olarak görürler (Fichter, 2009, 11). Aksi takdirde toplumsal bütünlük sağlanamaz. Bireyler sahip olduğu değerleri taşıyan bireylerle birlikte yaşamayı ister ve bu uğurda çaba gösterirler.

Bolay (2007)' a göre değerler aşağıdaki özelliklere sahiptir:

- Değerler, insanların değer verdiği ve ulaşmak için peşinden koştuğu, elde etmeyi şiddetle arzu ettiği şeylerdir.
- Değerler bizi kötü davranışlardan alıkoyan, zihin muhtevaları ve inanışlardır.
- Değer mahiyeti icabı irrasyonel, öznel/sübjektif, inanca dayanan hatta metafizik temelli, insan davranışlarına hâkim ve yönlendirici, sadece insana has bir inançtır. Değer bir oluşum, bir başkalaşma ve aşma halidir.

Aydın (2011)'a göre değerlerin birey ve toplum hayatında belirleyici olması için saf biçimlerinden çıkıp bir toplumsal boyut kazanmaları gerekir. Örneğin hakkaniyet kavramı bir değeri ifade ediyor ama bir toplumsal boyut kazandırılmadığı sürece bir işlev yerine getirmesi beklenemez. Söz konusu etkinlik için değerlerin düşünceden eyleme kadar bir seri basamaklardan geçmeleri gerekmektedir.

Değerler tüm toplumlar için önemlidir ve tüm toplumlara hitap eden temel değerler vardır. Jean Jack Rouse bu temel değerlerin her zaman her yerde aynı olduğunu sadece geleneklerin değiştiğini savunur. Değişen sadece değerlerin somut içeriği değildir. Aynı zamanda önem dereceleri de değişmektedir. İki ayrı toplum aynı değerlere sahip olabilir. Ancak onlara verdikleri önem derecesi mutlaka farklıdır (Reboul, 1995, 365- 366). Bir toplumda doğruluk saygıdan daha önemliyken başka bir toplumda saygı doğruluktan daha önemli olabilir.

Değerler, sosyal olarak kabul edilebilir davranış biçimlerini belirlediği için, sosyal yaptırımların (utanma, ceza, vb.) gücü, toplumsal davranışlarda, bireylerin baskın sosyal değerlere uymasını sağlar. Bu mekanizma, davranışın özel boyutunda ise, içsel yaptırım biçiminde işler. İçselleştirilmiş bireysel değerler (örneğin; ideal benlik), kişisel davranış standartlarını oluşturur. Bu nedenle, bu değerlere uymayan herhangi bir davranış, suçluluk, utanç ya da kişisel değersizleşme duygularına neden

olabilir. Bu yüzden, bireyler, olumsuz içsel duygulardan kaçınmak için özeld değerlere dayalı davranışlarda bulunurlar. Değerlere uymayan bir davranış, bireyde olumsuz duygulara neden olacağı için, değerlerine uygun davranmada başarısız olan ya da davranışı engellenen birey, daha düşük bir doyum düzeyine sahip olabilir. (Çavdar, 2009, 31- 32). Birey kendi değerlerine uygun davrandığı ölçüde kendinde iç huzuru sağlayabilir ve mutlu olabilir.

Toplumun bütün özelliklerini etkileme ve belirleme gücüne sahip olduğu için değerlerin bir toplumun devamlılığı adına çok önemli olduğu söylenebilir (Tolan, 2005, 232). Bu devamlılığı sağlamak için değerlere bireyler tarafından iyi sahip çıkılması gerekmektedir.

Fichter (2009) değerleri kültür ve topluma anlam ve önem veren kriterler olarak kabul ederek, değerlerin aşağıdaki özelliklere sahip olabileceğini belirtmiştir:

- Değerler paylaşırlar. Toplumun büyük çoğunluğu değerler üzerinde hemfikirdir. Değerler herhangi bir kişinin yargısına bağlı değildir.
- Değerler ciddiye alınırlar. Kişiler değerleri ortak huzurun korunması ve sosyal ihtiyaçların karşılanması ile birlikte görülürler.
- Değerler coşkularla birlikte bulunurlar. Kişiler değerleri uğruna özveride bulunur hatta bu uğurda gerekirse ölürlar.
- Değerler kişilerarası fikir birliği gerektirdiği için kavramsal olarak başka değerli şeylerden soyutlanabilirler.

Değerlerin en önemli işlevi, sosyal hayatı biçimlendirmeleridir (Aydın, 2011, 42). Fichter (2009) kişilerin değerleri hedef ve nesnelerin yolunu işaret eden normlar ve ölçütler olarak kullandığını belirterek sosyal değerlerin belli sosyal sonuçlara yol açtığını, bu sosyal sonuçların sosyal değerlerin genel işlevleri olarak tanımlanabileceğini belirtir. Bu işlevler şöyle sıralanmıştır:

1. Değerler kişilerin ve birlikteliklerin sosyal değerlerinin yargılanmasında hazır birer araç olarak kullanılırlar. Böylece bireyler kendilerini ya da diğer bireyleri

ödüllendirebilir ya da cezalandırabilirler. Bu anlamda değerler, bireylerin diğer insanların gözünde nerede olduğu ile ilgili bilgisinin olmasına yardım ederler.

2. Değerler kişilerin dikkatini istenilir, yararlı ve önemli olarak görülen maddi kültür nesnelere üzerinde odaklaştırır. Diğer insanların davranışlarının tahmin edilmesinde kullanılırlar. Böylece bireylere amaç ve yön verirler.

3. Her toplumdaki ideal düşünme ve davranma yollarını değerler işaret ederler. Değerler, toplumda sosyal olarak kabul edilebilir davranışların şemasını gösterirler. Böylece bireyler davranış ve düşüncelerini en iyi hangi yollarla gösterebileceklerini kavrayabilirler.

4. Değerler, kişilerin sosyal rollerini seçmesinde ve gerçekleştirmesinde rehberlik ederler, ilgi oluştururlar ve cesaret verirler. Böylelikle bireyler, çeşitli rollerin gerektirdiklerinin ve beklentilerin, bir takım değerli amaçlar doğrultusunda işlediğini kavramış olurlar.

5. Değerler sosyal kontrol ve baskının aracıdır. Değerler bu yolla bireyleri gelenek, görenek, töre ve adetlere uymaya yöneltirler; doğru şeyleri yapmaya cesaretlendirirler. Ayrıca onaylanmayan davranışları da engellerler. Yasaklanmış olan davranışlara işaret eder ve bu yasakların ihlal edilmesinden doğan utanma, suçluluk gibi duyguların kolayca aşılabılmesine yardım ederler.

6. Değerler toplumsal yaşamda dayanışma sağlarlar. Kişiler, kendisi ile aynı değerleri taşıyan kişilere doğru yönelirler. Değerler grupların toplu eylemlerde bulunmalarını sağlarlar ve dayanışmanın aracı olarak işlev görürler. Çünkü bireyler aynı değerlere sahip olan kişilerle bir arada olmayı tercih etmektedirler. Bu anlamda değerler, toplumun ve grubun bütünleşmesine katkıda bulunurlar.

Sosyal bilgiler programı değerlerin özelliklerini şu şekilde vurgulamaktadır:

1- Değerler toplum ya da bireyler tarafından benimsenen birleştirici olgulardır.

- 2- Toplumun sosyal ihtiyaçlarını karşıladığına ve bireylerin iyiliği için olduğuna inanılan ölçütlerdir.
- 3- Sadece bilinç değil, duygu ve heyecanları da ilgilendiren yargılardır.
- 4- Değerler bireyin bilincinde yer alan ve davranışı yönlendiren güdülerdir.
- 5- Değerlerin normlardan farkı, normlardan daha genel ve soyut bir nitelik taşımasıdır. Değer normu da içerir (MEB, 2009b) .

2.1.2. Değer Sınıflandırmaları

Değerler sosyal bilimciler tarafın çeşitli şekillerde sınıflandırılmıştır. Değerler bilimsel değerler, ahlaki değerler, estetik değerler, dini değerler, siyasi değerler, teknik değerler, hukuki değerler ve iktisadi değerler, insancıl değerler olmak üzere türlere ayrılır (Bolay, 2007, 14). Değerler toplumsal bağlamda, toplumsal değerler; bireysel bağlamda, bireysel değerler; küçük grup bağlamında ise aile değerleri olarak tasnif edilebilir. Cohen de geliştirdiği sınıflandırmada değer, içsel, dışsal, ahlk, kişisel ve bilgiye dayalı değerler şeklinde bir sınıflamaya tabi tutmuştur (Altun, 2003, 8).

Scheller (1966)'e göre bütün değerler aynı özelliklere sahip değildirler. Değerlerin taşıyıcıları vardır ve değerler taşıyıcılarına ahlakla ilgilerine ve göreli olup olmadıklarına göre üç gruba ayrılırlar; 1.Kişi değerleri, 2.Hayati değerler, 3.şey'lerin taşıdığı değerler. Birinci gruptaki değerler; iyi, kötü, sevgi ve nefret gibi değerlerdir. Bu değerlerin taşıyıcısı kişilerdir. İkinci gruptaki değerler ise, sağlıklı olma ve hasta olma, bitkin ve din, gürbüz ve cılız, asil ve bayağı olma gibi değerlerdir. Bu değerlerde temelini canlı varlık dünyasında yani insan, hayvan ve bitkide bulurlar. nc grupta yararlı, hoş gibi değerlerle kültür değerleri, ekonomik, estetik değerler vardır. Bu değerlerin temelinde belli bir "şey" vardır. İşte bu "şey"e Scheller "değer taşıyan şey" adını vermektedir (Ulusoy, 2007, 55).

Spranger (1928) yaptığı çalışmalar sonucunda değerleri altı temel grupta toplamış ve her insanın altı temel değer tipinden birine girebileceğini söylemiştir. Spranger'den ilham alan Allport, Vernon ve Lindzey de geniş çaplı bir çalışma yaparak değerleri altı gruba ayırmanın kabul görmesine katkı sağlamışlardır. Bu altı

grup estetik, teorik (bilimsel) , ekonomik, siyasi, sosyal ve dini değerlerdir (Güngör, 2010, 84). Bu altı gruba bir de *ahlaki değerleri* ekleyerek yediye çıkarabiliriz (Güngör, 2010, 85).

Değerler, değerler psikolojisinin önde gelen isimlerinden Milton Rokeach tarafından iki başlık altında sınıflandırılmıştır. Bunlar;

Amaç değerler (Terminal values): Kişi veya toplum merkezli değerleri içerir.

Araç değerler (Instrumental values): İdealleştirilmiş yaşam tarzı için kullanılacak davranış kalıplarını içerir.

Rokeach (1973) bu iki grupla ilgili olarak da onsekizer değer belirlemiştir. Bu değerler tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1: Rokeach’ a Göre Değerlerin Sınıflandırılması

Amaç Değerler (Terminal Values)	Araç Değerler (Instrumental Values)
Bariş içinde bir dünya	Özgür
Aile güvenliği	Temiz
Özgürlük	Yardımsaver
Eşitlik	Dürüst
Kendine saygı	Sevgi gösteren
Mutluluk	Kendini kontrol
Rahat yaşam	Cesaret
Ulusal güvenlik	Tutkulu
Güzellikler dünyası	Açık görüşlü
Doğru arkadaşlık	Neşeli
Başarma duygusu	Entelektüel
Konforlu yaşam	İtaatkar
Kurtuluş	Kibar
Toplumsal kabul	Mantıklı
Bilgelik	Yaratıcı
Heyecan verici yaşam	Bağışlayıcı
İç huzur	Yetenekli
Olgun sevgi	

Tezcan (1982) ve Dilmaç (1999), insanların hayatlarında yer alan ve önemsedikleri en belirgin değerleri şu şekilde sıralamıştır:

Tablo 2: İnsan Hayatındaki Belirgin Değerler

	Değerler
1	İnsanları sevmek
2	Uyumlu olma
3	Hırsları kontrol altına alma
4	Başkalarının mutluluğunu isteme
5	Kendini kontrol etme
6	İyi insan olma
7	Manevi değerlere inanma
8	Yardımsaver olma
9	Tecrübeli ve bilgili olma
10	Dost edinme
11	Evlat yetiştirme
12	Eser üretme

Kaynak: (Tezcan, 1982, 33-37: Akt; Dilmaç;1999, 16-17).

Schwartz oluşturduğu 56 değeri 10 temel tipe ayırmıştır. Bu 10 temel tip ve 56 değer şu şekilde sıralanmıştır (Bakioğlu ve Sılay, 2011, 53):

Güç: Sosyal statü ve prestij, insanlar ve kaynaklar üzerinde kontrol (sosyal güç sahibi olmak, otorite sahibi olmak, zengin olmak, toplumdaki görünümü koruyabilmek) .

Başarı: Toplumsal standartlara göre yetkinlik ve kişisel başarı (başarılı olmak, yetkin olmak, hırslı olmak, sözü geçen biri olmak).

Hazcılık: Keyif, hayattan tat alma (keyif, yaşamından tat alma, kendine yönelme).

Uyarılım: Heyecan, yenilik, değişiklik (girişken, atılgan, cesur, yaşamda değişiklik, heyecanlı bir yaşam).

Özyönelim: Bağımsız düşünmek, kendi eylemlerini seçmek, keşfetme, yaratma (yaratıcılık, özgürlük, bağımsızlık, merak, kendi amaçlarını seçebilme).

Evrenselcilik: İnsanları anlama, değer verme, koruma, hoşgörülü olma, insanların iyiliğini isteme ve doğayı koruma (geniş fikirli olma, bilgelik, sosyal adalet, eşitlik, dünyada barış isteme, güzel bir dünya isteme, doğayla bütünlük içinde olma, çevreyi koruma).

İyilikseverlik: Yakın ilişkide olunan kişilerin iyiliğini isteme, refahını koruma ve geliştirme (yardımsever, dürüst, bağışlayıcı, vefalı, sorumluluk sahibi).

Geleneksellik: Geleneksel kültüre veya dine ait olan geleneklere ve düşüncelere saygı duymak, kabul etmek ve bağlanmak (alçak gönüllü olma, hayatın kendine verdiklerini kabullenme, dindar olma, geleneklere saygılı olma, ılımlı olma).

Uyma: Başkalarına zarar verebilecek ve toplumsal normları ihlal edebilecek eylemlerden sakınma ve kendini denetleme (kibarlık, itaatkâr olma, kendini denetleyebilme, ana babaya ve yaşlılara değer verme).

Güvenlik: Toplumun, ilişkilerin ve kişinin kendi benliğinin güvenliği, bütünlüğü ve dengeli olması (aile güvenliği, toplumun güvenliği, toplumsal düzenin sürmesini isteme, temiz olma, bağlılık duygusu).

Evin ve Kafadar (2004) çalışmalarında değerlerden ulusal ve evrensel değerleri ele almışlardır. Bu değerleri 9 tane ulusal, 9 tane de evrensel değer olmak üzere şu şekilde ayırmışlardır: Ulusal simgeler ve değerler olarak; millet, devlet, vatan, ordu, cumhuriyet, ulusal simgeler (ulusal marş, ulusal anıtlar, ulusal bayram, bayrak), kahramanlık, dil, gelenek ve görenekleri belirtmişlerdir. Evrensel değerler olarak; demokrasi, insan hak ve özgürlükleri, uygarlık, barış, eşitlik, bilim ve bilimsel düşünme, sanat, çevre duyarlılığı, sevgi'yi belirtmiştir.

2.1.3. Değerler Eğitimi

Değerler; toplumların birlik ve beraberliğini sağlayan, her toplumda sosyal ve kültürel yönden belli kurallar bütünü oluşturan temel yapı taşlarıdır denilebilir. Çünkü değerler toplumun ortak paydalarını oluşturan ve o toplumu diğer toplumlardan ayıran özelliklerdendir. Değerlerin bu özelliği onun nesilden nesile aktarılmasını zorunlu hale getirmektedir (Uğurlu, 2012, 15). Bu aktarım, hazırlanan programlar yoluyla açık veya kapalı şekilde gerçekleştirilmektedir (Altun, 2003, 10). Değerlerin yeni nesillere aktarılması bilinçli bir değerler eğitimiyle mümkün

olabilir. Bu bilinçli aktarım değerleri yaşayan ve yaşatan bireyler; dolayısıyla değerleri yaşayan ve yaşatan bir toplum meydana getirebilir.

Değerler konusu kuramsal yönden olduğu kadar, hızla değişen dünya içinde yerini arayan toplumları da yakından ilgilendirmesi açısından önem taşımaktadır. Sosyo-ekonomik gelişmelerin kaçınılmaz sonucu (ve kimi zamanda aracı) olarak ortaya çıkan yeni toplumsal düzenlemelerin sağlıklı işleyebilmesi, bireylerin sahip oldukları değerlerin bu türden düzenlemelerle uyumlu olmasıyla yakından ilişkilidir. Bu uygunluk sorunu, toplumun iyi tanınmasını, dolayısıyla da değerlerin ayrıntılı bir biçimde incelenmesini gerekli kılmaktadır. Değer eğitimi dünyada sadece öğretim programları, programda verilen aktiviteler ile sınırlı kalmamış ve toplumun çocuklarını daha iyi yetiştirebilmeleri adına ailelere yönelik kitaplar, dergiler, tv programları ve internet siteleri ile geniş bir alana yayılmıştır. Dünya genelinde genellikle karakter eğitimi ve ahlak eğitimi başlığı altında değer eğitimi yapılmaktadır (Baydar, 2009, 16). Bununla beraber değerler eğitimi; vatandaşlık eğitimi, karakter eğitimi, ahlak eğitimi, hukuk eğitimi, cinsellik eğitimi, madde bağımlılığı eğitimi, din eğitimi gibi alanların hepsini kapsayan, eğitimde şemsiye bir uygulama olarak nitelendirilebilir (Yiğittir ve Öcal, 2010, 408). Geçmişte adı karakter eğitimi, ahlak eğitimi olan değerler eğitimi duyuşsal alana hitap eder ve öğrencilerde tutum değişikliğini hedefler. Bu açıdan bilişsel alana yönelik derslerden farklı bir yapıda olduğu söylenebilir. Davranış değişikliğini gerçekleştirebilmek için öğrencinin, kendisine verilen bilgileri içselleştirmesi önemlidir. Bu da bilgiyi kabullenme, kendine mal etme ve sahiplenme süreçleri ile ilgilidir (Yılmaz, 2007, 121). Eğitimciler tarafından iyiyi, doğruyu ve güzeli aktarmak için değerler eğitimi farklı isimler kullanılarak yapılmıştır ve yapılmaktadır.

Televizyonların ve diğer basın-yayın organlarının farklı değer yargıları arasında seçim yapmak zorunda bırakan programlar ve yazılar yayınlaması, öğrencilere okul kültürü içerisinde arzu edilen değerlerin kazandırılmasını güçleştirmektedir (Yazıcı, 2007, 506). Zaman zaman anne-babalar ve öğretmenler çocukların çevresindeki insanlarla iyi geçinmediğini, onlara saygı duymadığını, kuralları tanımadığını söyleyerek bu durumdan yakınır. Sosyal kuralları tanımayan, başkalarına saygı duymayı, sorumluluk almayı, akıllıca tartışmayı hiç

öğrenmemiş bir çocuk çevresindekilerle konuşup anlamak yerine harekete geçerek hakkı saydığı şeyleri hemen sahiplenmeye yeltenir. Bu gibi sebeplerden dolayı çocukların değerler eğitimine ihtiyacı vardır (Beil, 2003, 21). Değerler eğitiminde önemli olan noktalardan birinin de anne-baba, öğretmen ve toplum üçlüsünün ortak bir hedef doğrultusunda kararlı bir şekilde gitmesi olduğu söylenebilir. Bu da ancak anne-baba, öğretmen ve toplum üçlüsünün ortak değerlere yönelmesi ile mümkün olabilir.

Değerler eğitimi aracılığı ile varılmak istenen hedef, karakterli, ahlaklı, kişilik sahibi dürüst bireyler yetiştirmektir. Öğrencilerde duygusal güvenin temelini kazandırma, çatışan konular karşısında zekice tavırlar sergileme, uyum sağlama, doğru örneklerle sorunları çözebilme gibi davranış kalıpları geliştirmek hedef alınmalıdır (Keskinoglu, 2008, 21).

2.1.4. Değer Eğitimi Yaklaşımları

Değerlerin yeni nesillere hangi şekilde ve hangi yollarla aktarılacağı konusu eğitimcilerin en fazla üzerinde durduğu konulardan biri olmuştur. Bu da değer eğitimi ile ilgili birçok yaklaşımın ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Genel anlamda değer eğitimine iki çeşit yaklaşım görülmektedir. Bunlardan ilkinde, değerlerin öğretmenler ve anne-baba tarafından çocuklara aşılana süreçten oluştuğu, ikincisinde ise bunun sadece okul ve anne-baba ile sınırlı kalmadığı, kişilerin çalıştıkları yerlerde ya da herhangi bir kurumda üst sınıflardan alt sınıflara, doğru ve yanlışların aktarılmasıyla hayat boyu sürdüğü görüşü hâkim olmaktadır (Powney vd., 1995; Akt: Yiğit ve Tarman, 2013, 83). Her iki yaklaşıma göre insanın ilişki kurduğu her ortamdan değerler eğitimi ile bir kazanım elde ettiği söylenebilir.

Değerleri Telkin Etme Aşılama (Doğrudan Öğretim) Yaklaşımı

Doğrudan öğretim stratejileri, çokça kullanılan ve yüksek düzeyde öğretmen merkezli bir stratejidir. Bu strateji, anlatım, gösteriler, alıştırma, tekrar yapma, didaktik soru sorma gibi yöntemleri içermektedir. Tümdengelimci bir yapıya sahip

olan doğrudan öğretim stratejileri, bilginin verilmesinde etkilidir. Bu stratejiler tümdengelimci bir mantığa sahip olduğu için, önce kural veya genellemeler sunulur, daha sonra verilen örneklerle bu kural ve genellemeler desteklenir (Taşpınar ve Atıcı, 2002, 211)

Telkin etme yaklaşımı 1970’de Blanchette ve diğerleri tarafından geliştirilmiştir. Bu yaklaşımın amaçları, öğrencilere belirli değerleri aşlamak veya bunların öğrenciler tarafından içselleştirilmelerini sağlamak, öğrencilerin sahip oldukları değerleri değiştirmektir. Böylece öğrenciler, belirli istenen değerleri yansıtabilirler. Bu yaklaşımda süreç içerisinde; model olma, olumlu ve olumsuz pekiştirme, küçümseme, azarlama, alternatifleri düzenleme, tamamlanmamış veya taraflı veriler sağlama, oyunlar ve benzetimler, rol oynama ve buluş yoluyla öğrenme kullanılmaktadır (İşcan, 2007, 34). Bu yöntemde öğrencilere aktarılabilecek değere ilişkin analiz, eleştiri ve açıklama yapılmaz. Bunların yerine örnek olay anlatma ve tarihi kişilikleri örnek gösterme, onların yaşam öykülerini örnek vererek değeri sözlü olarak telkin etme, öğüt verme temeline dayanır. Bu yöntem en eski ve geleneksel değer aktarımı yöntemidir (Karatay, 2011, 1402). Türk kültüründe var olan efsane anlatımlarının, geçmişte yaşayan Türk büyüklerinin hayatlarından kesitlerin anlatılmasının bu yönetime uygun olduğu görülmektedir.

Veliler telkin ve öğüt yöntemini başarılı bir şekilde kullanabilirler, fakat öğretmenlerin bu yöntemi kullanması durumunda başarı sağlanamadığı ifade edilmektedir. Bu durumun nedeni olarak öğretmenlerin kısıtlı bir zaman dilimi için öğrencilerle birlikte olması, ancak; velilerin doğumundan itibaren beraber olması gösterilebilir. Bu yöntemin okulda kullanılmasında ise ilham verici hikayeler okuma, öğretmenler tarafından anlatılan ahlaki durumları dinleme, törenlere katılma ve halka hizmet organizasyonlarında bulunma gibi etkinliklere yer verilir. Telkin yönteminde en çok kullanılan tekniklerden biri ise ahlaki yönü bulunan tarihsel, kişisel veya kurgusal hikayeler kullanmaktır (Akbaş, 2009, 405). Bu hikayelerin çocuğun yaşamına ve günümüze uyarlanması, olaylarla bağlantılar kurulmasına dikkat edilmelidir.

Değerleri Belirginleştirme (Açıklama) Yaklaşımı

Bu yöntemde öğrencilerin kendi değerlerinin farkına varmaları sağlanır. Öğrenciler, herhangi bir durum karşısında tercih yapmaları gerektiğinde onlara herhangi bir dayatma yapmak yerine, neden ve nasıl soruları ile olası tercih seçenekleri üzerinde açıklamalar yapılarak değer seçimlerini dayatma olmadan kendi kendilerine, özgür iradeleri ile yapmaları sağlanır. Bu yaklaşımda öğrencilerin kendi değerlerinin farkına varmaları için onlara yardımcı olunur (Karatay, 2011, 1402). Örnek bir olay veya örnek bir durum çocukların önüne sebepleri ve sonuçlarıyla sunularak bu farkına varma sağlanabilir.

Öğrencilerin kendi değerlerinin farkına varmasına olanak tanıyan bu yöntem, onlara kendi görev ve sorumluluklarını da fark ettirilecek bu şekilde kendi yaşamlarına yön vermeleri sağlayabilir. Bu yöntemin, her yaş ve seviyeye uygun olması hayat bilgisi dersi için önemli bir diğer husustur. Değer açıklama yöntemiyle hem yaparak yaşayarak hem de somutlaştırarak değer aktarımı mümkün olmaktadır. Bu sayede değer benimsenmesi ve yaşam biçimi haline dönüştürülmesi de kolaylaşmaktadır (Şimşek, 2013, 1331). Bu yaklaşım temelde 7 kriterden oluşan 3 süreci kapsar (Leming, 1999, Doğanay, 2006; Akt: Yel ve Aladağ, 2012, 135):

Seçme

1. Çocukların özgürce seçim yapmalarını özendirme.
2. Seçme durumuyla karşılaştığında, alternatif seçenekler oluşturmaya yardımcı olma.
3. Her alternatifin olası sonuçları üzerinde düşünülerek alternatifleri değerlendirmede çocuklara yardımcı olma.

Ödüllendirme

4. Çocukları neyin ödüllendirildiği ve korunduğu konusunda düşünmeye özendirme.
5. Seçeneklerini başkalarının onaylaması için fırsatlar sunma.

Hareket

6. Çocukları seçimleriyle tutarlı yaşama ve davranmaya özendirme.

7.Yaşamın daha sonraki anlarında bu davranışın tekrarlanması için çocuklara yardımcı olma.

Değer açıklama yaklaşımında amaç, yukarıda verilen yedi basamağı kullanarak, öğrencilerin kendi yaşantıları yoluyla değerleri içselleştirmelerini sağlamaktır. Bu basamakların kullanılması durumunda öğrencilerin değer ve davranışlarının farkına varması beklenir (Akbaş, 2004, 99).

Değer Analizi

Bu yaklaşımın temel amacı öğrencilere, karşılaştıkları değerlerle ilgili sorunlar hakkında karar verebilmek için bilimsel araştırma ve mantıksal düşünme sürecini kullanabilmelerine yardımcı olmaktır. Diğer bir deyişle, değer içeren soru ya da sorunları, mümkün olduğunca duyguları katmadan, akıl yürütmeye dayalı olarak inceleyerek karara varmadır. Üst düzey bilişsel süreçlerin sıklıkla kullandığı bu yaklaşım, öğretmenin telkin ve empozesinden çok, ilgili olgu ve kanıtları değerlendirerek çocukların kendi kendilerine karara varmalarına dayanmaktadır (Welton ve Mallan, 1999; Akt: Sarı, 2007, 62).

Bu yöntemde öğrenciler problem çözme, mantıksal düşünme becerilerini sosyal olay ve durumlara uygulamayı öğrenirler. Bu yöntem değerler arası ilişkileri ortaya çıkarmayı, herhangi bir olay veya durum karşısında bunlar arasındaki önem sırasına göre akılcı düşünme ilkelerini kullanarak davranma, harekete geçme becerisi edinmelerini amaçlar. Dürüstlük, cömertlik ve yardımseverlik gibi değerler arasındaki ilişkiler örnek olay ve durumlarla analiz edilerek öncelikli doğru davranışın hangisi olduğu öğretilir (Karatay, 2011, 1402).

Ahlaki Muhakeme

İnsanların sosyal düzenleme ve ilkelerle ilişkili olmasına ahlak denilmektedir. Bireyin ahlak gelişimi iki unsura dayanır: içinde yaşanılan sosyo-kültürel durum ile değerlerin toplumsal beklenti ve olağanlığa dönüştürülmesi. İki unsur bireyin içten gelen değerleriyle karşılaşarak yeniden düzenlenir ve sindirilir (Evans, 2005, 61).

Kohlberg tarafından geliştirilen bu yaklaşımda öğrencilere ikilemli durumların yer aldığı hikâyeler, örnek olaylar verilir. Onların düşünerek, tartışarak ideal olan değere ulaşmaları sağlanır. Bu yöntem, akıl yürütme olarak da bilinir ve mantıksal düşünme ilkelerine (5N1K) dayanır. Bu yaklaşımda öğrencilerin vardıkları ideal değerden çok düşünme ve tartışma sürecinde nelerin konuşulduğu ve tartışıldığı önemlidir. Öğrencilere aktarılacak değerler için uygun öyküler kullanılarak öğrencilerin grup olarak tartışmaları ve düşünmeleri sağlanır. Bu süreçte öğretmen öğrenciyi öyküdeki ahlaki bir ikilemle karşılaştırır, diğer öğrencilerin bununla ilgili söylediklerini duyma olanağı sağlar ve öğrencilerin çıkmazları çözmelerine yardımcı olur. Bu yaklaşımda öğrencilere belli değerler aktarmak yerine, ikilemli durumlar aracılığıyla onlara rehberlik ederek ahlaki ilkeler edinmelerini sağlamak önemlidir (Karatay, 2011, 1403). Bu yaklaşım için değerlerin doğrudan verilmediği, öğrencilerin çıkarımda bulunmasına imkan sağlayan bir yaklaşım denilebilir.

Ahlâkî muhakeme yeteneği gelişmiş kişiler aynı zamanda eleştirel-rasyonel müzakere yeteneğine sahiptirler; kendi fikirlerine uymayan fikirleri hiç düşünmeden hemen karşı çıkıp reddetmek yerine onları dinleyebilir, eleştirerek değerlendirebilir ve gerektiğinde kendi ön düşüncelerini erteleyebilir, yenileyebilir ve değiştirebilirler (Çiftçi, 2003, 44).

Kohlberg, insanların altı yargı aşaması geçirdiklerini belirterek, bu altı aşamayı üç düzey içinde ele alır bunlar; Gelenek öncesi düzey, Geleneksel düzey ve Gelenek sonrası düzeydir (Senemoğlu, 2007, 64-65). Bacanlı (2002) bu düzeyleri şu şekilde açıklamıştır. Birinci düzey gelenek öncesi düzey olarak adlandırılmıştır. Bu düzeyde kişi olayları sonuçlarına göre değerlendirir. Ceza verilen davranış suç iken, ödül verilen davranış iyidir. İkinci düzey geleneksel düzeydir. Bu düzeyde toplumsal düzen dikkate alınmaktadır. Bir davranışın toplum düzenine etkisi düşünülmektedir. Üçüncü düzey gelenek sonrası düzeydir. Bu düzeyde kişi toplumu aşmış, daha büyük değerleri dikkate almaya başlamıştır. Bu düzeyler ve aşamaları tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: Kohlberg' in Ahlaki Gelişim Düzeyleri ve Aşamaları

Ahlak Gelişimi Düzeyleri	Ahlaki Gelişim Aşamaları
<p>1.Gelenek Öncesi Düzey</p> <p>*Kurallar başkaları tarafından düzenlenir.</p> <p>*Etkinliğin fiziksel sonuçlarına göre kötü ya da iyi belirlenir.</p> <p>*Bireyin kendi gereksinimleri ön plandadır.</p>	<p>1. Ceza ve İtaat</p> <p>* Kişi cezadan kaçındığı için kurallara uyar.</p> <p>2. Araçsal İlişkiler Eğilimi</p> <p>*Ödüle ulaşmak için kurallara uyar.</p> <p>*Her ne olursa olsun bireyin kendi ihtiyaçları önemlidir.</p>
<p>2.Geleneksel Düzey</p> <p>*Aile, grup ve ulusun beklentileri, yakın ve açık sonuçları düşünülmezsizin önemlidir.</p> <p>* Bireyin kendi ihtiyaçları grubundakilere göre ikinci plandadır.</p> <p>* Kanunlara uyma ve sosyal düzeni koruma önemlidir.</p>	<p>3. Kişiler Arası Uyum</p> <p>*İyi çocuk evresinde olup başkalarının onayını almak için kurallara uyar</p> <p>4. Kanun ve Düzen</p> <p>*Otoriteye, sosyal kurallara ve kanunlara suçluluk ve dışlanma kaygısından dolayı uyar.</p>
<p>3.Gelenek Sonrası Düzey</p> <p>*Bireyin kendine özgü ahlak ilkelerini seçtiği ve değer sistemini örgütlediği düzeydir.</p>	<p>5. Sosyal Anlaşma</p> <p>*Davranışlarına insanlığın ortak mutluluğu için gerekli olan değerler yön verir.</p> <p>6. Evrensel Ahlak İlkeleri Eğilimi</p> <p>*Davranışlarına insan hakları, eşitlik, demokrasi, özgürlük gibi evrensel ilkeler yön verir</p>

Kaynak: (Senemoğlu, 2007, 68; Huitt, 2004; Bacanlı, 2002, 74).

Öğrencilerin değişmez ve gelişimsel bir biçimde ahlaki konular hakkındaki düşüncelerinde ilerledikleri kabul edilir. Kohlberg' in insan tabiatına dair bakış açısı Piaget (1932, 1962), Erikson(1950) ve Loevinger(1970) gibi gelişim psikologlarının düşünceleri ile benzerdir. Bu görüş, bireyin çevresi içinde aktif bir başlatıcı ve uygulayıcı olduğu; fakat çevrenin bireyi tam olarak şekillendiremeyeceği fikrini kabul etmektedir. Davranış duygu, düşünce, davranış ve tecrübelerin sonucudur.

Çevre bireyin deneyimlerinin oluşmasında etkili olsa bile, bunun şeklini belirleyemeyeceği söylenebilir (Huitt, 2004).

Küçük gruplarda tartışma yapılarak çok sık kullanılan ahlaki gelişim yaklaşımı varsayımsal veya gerçekçi değer çıkmazlarını sergilemeyi amaçlar. Öğrenciler, daha yüksek ve daha gelişmiş ahlaki düşünmeye ulaşacakları varsayıldığı bu tartışmalarla alternatif bakış açıları sunarlar (Huitt, 2004).

Karakter Eğitimi

Karakter eğitimi ile değerler eğitimi arasında bir ayrım olduğu söylenemez. Değerler eğitimi, karakter eğitimini de içerisine almakla birlikte, karakter eğitiminde hem okul hem de öğretmen temel ahlaki değerlerin öğretilmesinde ve bunların sınıf içi ve sınıf dışında davranış haline getirilmesinde rol oynar. Karakter eğitimi çocuğun ne tür bir insan olarak yetiştirileceği üzerinde durur. Buna göre çocuğun karakter gelişimini destekleyici faaliyetleri içerir (Ekşi ve Katılmış, 2011, 37).

Örtük Program

Örtük program terimi ilk defa Jackson tarafından kullanılmıştır. Bu terimle, okuldaki öğrenmelerin genellikle örtük olan fakat büyük önem taşıyan sosyal gereklilikleri ve okulun, bilgileri nesilden nesile aktarmayı amaç edinen bir kurumdan çok daha fazla şey ifade ettiğine dikkatleri çekmektedir. O'na göre eğitim bir toplumsallaşma süreci olarak ele alınmalıdır (Sarı, 2007: 17).

Demirel (2005)' e göre örtük programlar, ders dışı etkinlikleri de içine alan çok geniş bir kavramdır. Program geliştirme uzmanları okulda okutulan derslerin programlarını hazırlamada özen gösterirken, ders dışı etkinlikler için herhangi bir program çalışması yapmamaktadırlar. Öğrencilerin toplumsal hayata uyum sağlayabilmesinde örtük programlar resmi programlara oranla çok daha etkili olabilmektedir. Bu nedenle program geliştirme uzmanları, eğitimin her aşamasında resmi programın haricinde, bireylerin değişik gereksinimleri ve yaratıcı yönlerini de ortaya çıkaracak örtük programlar tasarlamalıdır.

Resmi programın yanı sıra öğrenciler gizil (örtük) program yoluyla birçok şey öğrenirler. Hatta eğitim en nüfuzlu bir şekilde gizil (örtük) program ile aktarılabilir. Adaletin, dürüstlüğün ruhu okulun tüm köşelerinde işlenirse çocuklar adil ve dürüst olmayı öğrenir. Öğretmenler, idareciler ve eski öğrenciler öğrendiklerini diğerlerine aktarırsa ve okulda yüksek standartlı bir atmosfer oluşturulursa örtük program birçok değeri çocuklara aktarabilir (Ryan, 1993, 17-18). Eğitim ortamları da örtük programın bir parçası olarak kültürel değerlere uygun bir şekilde donatılırsa birçok değeri ve davranışı çocuklara kazandırabilir.

2.1.5.Hayat Bilgisi Programında ve Sosyal Bilgiler Programında Verilecek Değerler

Şimşek (2013)'e göre Hayat Bilgisi programı ve dersi, değer öğretiminin bireye aktarılmasında en uygun içeriğe sahip derstir. Hayat bilgisi programında, çocukların temel yaşam becerilerinin yanı sıra olumlu kişisel nitelikler geliştirmeleri de amaçlanmıştır ifadesi aynen yer almaktadır. Henüz birtakım kişisel niteliklerden yoksun olarak eğitim kurumlarına kabul edilen çocuklara, bireye özgü davranış ve kuralların aktarılmasında hayat bilgisinin işlevi önemlidir. Hiç kuşku yok ki insana özgü bu davranış ve kurallar olumlu insan nitelikleri yani değerlerdir. Bu kişisel niteliklerin bir kısmının sosyal bilgiler başta olmak üzere diğer derslerin müfredat programında da yer aldığını söylenebilir.

İlkokul 1, 2 ve 3. sınıflarda okutulan Hayat Bilgisi dersi öğretim programında kişisel nitelikler olarak da adlandırılan on beş tane değer kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu kişisel nitelikler tablo 4'te verilmiştir:

Tablo 4: Hayat Bilgisi Programında Yer Alan Kişisel Nitelikler

1	Öz Saygı	9	Yardımsverlik
2	Özgüven	10	Doğruluk
3	Toplumsallık	11	Dürüstlük
4	Sabır	12	Adalet
5	Hoşgörü	13	Yeniliğe Açıklık
6	Sevgi	14	Vatanseverlik
7	Saygı	15	Kültürel Değerleri Koruma ve Geliştirme
8	Barış		

Kaynak: MEB (2009a)

Tablo 4'te yer alan Hayat Bilgisi 1, 2. ve 3. Sınıf Programındaki kişisel nitelikler farklı temalarda ve konularda çocuklara kazandırılmaya çalışılmaktadır. Sabır, hoşgörü, sevgi, saygı, barış, doğruluk, dürüstlük, adalet değerleri Okul Heyecanım ve Benim Eşsiz Yuvam temalarında kazandırılmaya çalışılırken diğer değerler ise tüm temalarda kazandırılmaya çalışılmaktadır.

İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında yer alan ilkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde verilecek olan değerler tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Sosyal Bilgiler Programında 4. Sınıflar İçin Belirlenen Değerler

1	Duygu ve Düşüncelere Saygı, Hoşgörü	5	Yardımsverlik
2	Türk Büyüklerine Saygı, Aile Birliğine Önem Verme, Vatanseverlik	6	Misafirperverlik
3	Temizlik ve Sağlıklı Olmaya Önem Verme	7	Doğa Sevgisi
4	Bilimsellik	8	Bağımsızlık

Kaynak: MEB (2009b)

Tablo 5’te verilen İlköğretim Sosyal Bilgiler 4. ve 5. Sınıf Programında yer alan değerler her üniteye bir tane olacak şekilde programda yer almıştır. Kendimi Tanıyorum ünitesinde Duygu ve Düşünceler Saygı ve Hoşgörü; Geçmişimi Öğreniyorum ünitesinde Türk Büyüklerine Saygı, Aile Birliğine Önem Verme ve Vatanseverlik; Yaşadığımız Yer ünitesinde Doğa Sevgisi; Üretimden Tüketime ünitesinde Temizlik ve Sağlıklı Olmaya Önem Verme; İyi ki Var ünitesinde Bilimsellik, Hep Birlikte ünitesinde Yardımseverlik; İnsanlar ve Yönetim ünitesinde Bağımsızlık; Uzaktaki Arkadaşlarım ünitesinde Misafirperverlik değerleri verilmeye çalışılmaktadır.

2.1.6.Aile ve Değerler Eğitimi

Celkan (1991) başlangıçta biyolojik esaslara dayalı ailenin daha sonra sosyal bir örgüt halini aldığını, çeşitli fonksiyonları üstlendiğini belirtir. Bu fonksiyonların başlıcaları şunlardır; a) Nüfusun çoğaltılması veya yenilenmesi, b) Ekonomik, biyolojik ve psikolojik tatmin, c) Çocukları sosyalleştirme, d) Millî kültürü taşıma.

Çocuklara değerler sistemini benimsetmenin en iyi yolu, onların düzenli bir şekilde günlük faaliyetlere katılmalarını sağlamak, çeşitli oyunlarla ve yaklaşımlarla onların dünyasına nüfuz etmek, onlarla ilişkilerde özen göstermektir (Bolay, 2007, 19).

Toplumun kültürel değerlerinin bir nesilden diğerine aktarılması şeklindeki temel eğitimsel işlevinin yanında, aile çocuğun yaşamında etkili bir sosyalleştirme görevine sahiptir. Anne babanın ve aile içinde varsa diğer bireylerin çocukla olan etkileşimi, çocuğun aile içindeki yerini belirler. Aile çocuğun ilk sosyal deneyimlerini kazandığı yerdir (Yavuzer, 2013a, 129).

Aile kurum olarak, çocuğun alacağı kavramları seçerek vermekte, onları yorumlamakta ve sonucu değerlendirmektedir. Bu süreç çocukta değer duygusunun gelişmesi ile sonuçlanmaktadır. Şüphesiz çocuğun bulunduğu kültür çevresi içinde yer olan ve onu etkileyecek olan gelenek ve kuralları vardır. Ancak yargıların oluştuğu tercihlerin yapıldığı ya da en azından etkilendiği yer ailedir. Kişiliğin

gelişmesi, bir dizi tercihin geliştirilmesiyle olanaklıdır. Bu tercihlerin bireyin değerlerini temsil eder ve geniş ölçüde ailenin koşullandırılmasının bir sonucudur (Yavuzer, 2013a, 130).

Çocuğa iyi davranışlar kazandırmak, hayatı başkalarıyla paylaşmasını öğretmek, kendi kültür değerlerini ve inancını yaşayabilmesini sağlamak, onları sağlam karakterli, kişilikli ve bilgili yetiştirmek gibi unsurların hepsi de eğitim faaliyetlerinin içindedir ki, toplumların sağlıklı devamı için de ilk önemsenmesi gereken durum budur. Çocuk ailenin kendisine vereceği telkinlerle, eğitimle, terbiyeyle, motivasyonla şekillenir (Keskinoğlu, 2008, 32).

Toplumsal devamlılığın sağlanmasında kültürel unsurların yeni nesillere aktarılması önemlidir. Burada ise ailenin rolü oldukça önemlidir. Aile, bireylerini topluma uyumlu hale getirebilmek için toplumun özelliklerini doğumla birlikte bireylerine öğretir. Bu süreçte toplumun inançları, gelenek-görenekleri ve dolayısıyla da alışkanlıkları öne çıkar. Toplumların hem sosyal hem de kültürel gelişmelerinin hemen hemen tüm aşamalarında ailenin varlığı görülür. Ailede atılan temeller birey hayatının her aşamasında etkisini gösterir. Bireyin ilk tecrübeleri, yaşamının ileriki aşamalarında onun kişiliğinin biçimlenmesinde önemli bir etkiye sahiptir (Özkan, 2006b, 78).

Anne-babalar bireylerin ilk ve yaşamı boyunca sürecek öğretmenleridir (Kıldan, 2011, 19). Değerlerin oluşması ve yerleşmesi gelişimin erken dönemlerinde ailede kazanılmaya başlanır ve kişiliğin oluştuğu dönemlere kadar devam eder (Balat, 2004, 19). Bundan dolayı ailenin değerler eğitimi konusunda en büyük sorumluluk sahibi kurum olduğu söylenebilir.

Çocuklar sözle anlatılandan daha çok gözlem yoluyla öğrendiği için aileler anlatmak yerine örnek bir yaşam sergilemelidir. Değerler kazandırılırken aile çocuktan istediği davranışı gördüğü zaman onu desteklemelidir. Çocuğun neyi doğru neyi yanlış yaptığını ayırt edebilmesi için bu çok önemlidir.

Anne-baba, çocuğun en uzun süre ve en yakın etkileşimde bulunduğu kişilerdir. Çocuk, kültürel değerlerini, temel alışkanlıklarını, gelişim görevlerine karşı yaklaşımlarını aile ortamında kazanmaktadır. Çocuğun olumlu bir benlik tasarımı oluşturmasında, yeterlik duygusu kazanmasında anne-babası ile etkileşimi sırasında aldığı geri bildirimler çok önemli rol oynamaktadır. Anne-babalar, çocuklar için en yakın özdeşim modelleridirler. Özellikle kişiliğin oluşumunun ilk yıllarında anne-babaların tutumları, çocuklarda temel özelliklerin oluşmasında önemli rol oynamaktadır (Gürsoy ve Coşkun, 2006, 152).

Çocukların geleceğini belirleyecek olan toplumsal ve ahlaki değerlerin aktarılması, yaşamın ilk yıllarında başlar. Temel bilgi ve beceriler bu dönemde kazanılır (Yavuzer, 2013c, 151). Ailelerin, çocuklarını herkesten daha iyi tanımasını nedeniyle çocuklarının sosyal, duygusal, fiziksel ve zihinsel gelişim özelliklerini öğretmenlerle ve okul yöneticileriyle paylaşmaları beklenmektedir (Genç, 2005, 229). Toplumun ve neslin devamlılığını sağlamada en önemli görev sahibi aile, ayrıca kişiliğin kazanılmasında en büyük yardımcı konumundadır.

Eğitim bakımından en önemli kurumlardan biri ailedir. Hayatımızda birçok davranışların, iyi veya kötü hareketlerin kökü ailede kazanılır, insanlar farkında olmadan aile içinden birçok alışkanlıkları benimsemiş olabilir. Aile bireylerin doğuştan üyesi olduğu en küçük gruptur. Bireyler ilk davranışlarını ailesi ile olan etkileşimi sonucunda kazanır. Bireyin aile içinde kazandığı bilgi, tutum ve değerler sağlam temelli ve diğer değerler ile uyumlu olmalıdır. Aileden sonra toplumun etkisi başlar. Birey toplum içinde yaşarken gelenek, görenek, örf, adet ve töre ile ilgili değerleri, bilgileri ve tutumları öğrenmeye başlar (Ulusoy, 2007, 28-29).

2.1.7.Okul, Öğretmen ve Değerler Eğitimi

Bir toplumun geleceği kendi kültürel değerlerini içselleştiren ve kişiliği ile ayrılmaz bir bütün haline getirmiş olan bireylere bağlıdır. Bu bağlamda okullar en büyük sorumluluğu üstlenmektedir.

Okulun en önemli işlevlerinden birisi; bireyi kendisiyle ve toplumla barışık kılmaktır. Bu bağlamda, topluma ve kendisine yararlı bireyler yetiştirmek esastır. Başka bir deyişle, hayattan zevk alan mutlu bireyler yetiştirmek okulun en önemli amacıdır. Etkili okul hareketi, okulda mükemmelliği ya da mükemmel okulu yaratma yollarını bulmak olarak açıklanabilir. Mükemmel okul, sadece öğretmenlerin kaliteli eğitim ve öğretime adanmışlığı ile değil, sağlıklı bir okul iklimi ve kültürü ile gerçekleştirilebilir (Çubukçu ve Girmen, 2006, 122).

Okullar, yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve sosyal davranışlarını etkileyebilmelidirler. Çağın getirdiği olumsuz durumlar karşısında, okullar öğrencilerine iyi tercihler yapabilmek için seçenekler gösterebilmeli ve aynı zamanda bu tercihleri yapabilmeye stratejilerini ve amaçlarını sunabilmelidirler. Bir toplumun geleceğinin iyi yetişmiş ve karakter sahibi insanlara bağlı olduğu tartışma götürmez bir gerçektir ve insanlar iyi ahlakî karaktere kendiliğinden sahip olamazlar. Bundan dolayı öğrenim çağındaki her bireyin uygun ahlakî kararlar ve davranışlar sergilemesine yardımcı olacak değerler ve becerilerle donatılması kaçınılmaz olarak okulların temel hedefleri arasındadır (Ekşi, 2003, 81).

Okul eğitim aracılığıyla, bireyi kendisi için yararlı ve yeterli kılmaya çalışırken, diğer taraftan da içinde yaşadığı topluma ve tüm insanlığa faydalı, toplumsal bilinci gelişmiş bir birey olması için yetiştirmeyi amaçlar (Yavuzer, 2013b, 87). Okul sosyalleşme sürecinde ilk temel toplumsal kurumdur. Bu kurum belli öğrenme kalıplarının gerçekleştirilmesi sorumluluğunu taşır (Yavuzer, 2013a, 146). En temel öğrenme kalıbı ise hiç şüphesiz kültürel değerlerin öğretilmesidir.

Toplumların görevi olan kültürlerini sürdürmek ve geliştirmek, yetişmekte olan neslin eğitim ve öğretimiyle olur. Eğitim çocuk doğar doğmaz ailede başlar, okul içinde ve dışında yapılan eğitimi ve öğretimle birlikte yaşam boyu sürer. Çağdaş eğitimde okul bazı bilgi kalıpları, beceri ve tutumların öğretilmesinde tek sorumluluk sahibi sosyal kurumdur (Yavuzer, 2013a, 145-147). Dolayısıyla başta okul yöneticileri ve öğretmenler olmak üzere okuldaki herkese ve her şeye önemli bir görev düşmektedir.

2.2.Kültür Kavramı

TDK (www.tdk.gov.tr) sözlüğünde kültür, tarihsel, toplumsal gelişme içerisinde oluşturulan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları oluşturmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin olarak tanımlanmaktadır. Kültür kavramı üzerine ülkemizde ilk çalışmaları yapan Ziya Gökalp'tir. Ziya Gökalp kültürü; bir milletin vicdanında yaşayan değer hükümlerinin toplamı olarak tanımlar (Gökalp, 1973, 27). Kültür kavramı, ülkemizdeki kitle iletişim araçları tarafından genelde çok dar anlamda kullanılmaktadır. Bu anlam daha çok güzel sanatlarla kısıtlanmaktadır. Örneğin, bir sergi açılımı, bir konser, bir folklor gösterisi veya benzeri bir eylem, dar anlamda, genel kültür kavramıyla özdeşleştirilmeye zorlanılmaktadır. Bu kısır döngüye bağlı kalarak ayrıca, bazı tür sergi veya konser ve konferansların yapıldığı merkezlere yine "Kültür Merkezi" adı verilmektedir. Ayrıca halk arasında sıkça kullanılan diğer bir yanlış ifade de bu kavramın insanlarımız arasında ne kadar az tanındığını göstermektedir: "Kültürlü insan" veya "Bu kişi çok kültürlü" (yani görgülü, bilgili anlamında) gibi (Ültanır, 2003, 292).

Kültür bir toplumun sahip olduğu maddi ve manevi değerlerden oluşur ve toplumun içindeki her türlü görüşü, bilgiyi, alakaları, değer ölçülerini ve zihniyet ile her türlü davranış şekillerini kapsar. Bütün bunlar o toplum üyelerinin genelinde ortak olan ve onu diğer toplumlardan ayıran kendisine özgü yaşam tarzı sağlayan özelliklerdir (Şahin, 2011, 243; Turhan, 2002, 56). Kültür bir millete kişiliğini kazandıran, diğer milletlerle arasındaki benzer, ortak ve farklı yönleri tayine yarayan, tarihin seyri içerisinde teşekkül etmiş, o millete mahsus maddî ve manevî değerlerin ahenkli bütünüdür (Celkan, 1991, 82). Kültür tek tek birbirinden bağımsız bireylere değil, bir grubun üyesi olarak bireylere özgü bir vasıftır. Kültür, toplum içinde aktarılır. Biz kültürümüzü gözleyerek, dinleyerek, konuşarak ve diğer insanlarla etkileşim içine girerek öğreniriz. Paylaşılan kültürel inançlar, değerler, beklentiler, anılar ve düşünme ve hareket biçimleri insanlar arasındaki farklılıkları siler (Kottak, 2001, 52).

İnsanın ortaya koyduğu, içinde var olduğu tüm gerçeklik kültürdür denilebilir. Yani kültür, insan varlığının görüldüğü her şeydir. Kültür, doğanın insanlaştırılma biçimi, bu insanlaştırmaya özgü süreç ve verimdir. İnsanın nasıl düşündüğü, duyduğu, yaptığı, istediği, özünü nasıl gördüğü; değerlerini, ülkülerini, isteklerini nasıl düzenlediği, ne tür yaşam biçimi, var olma programı benimsediği, teknik, ekonomik, hukuk, estetik, bilim, yönetim, örgütler, dernekler, kurumlar; insanın meydana getirdiği her şey kültürdür. Bunlar insanın meydana getirdiği maddi ve manevi yapı ve ürünlerinin tümüdür (Uygur, 2006, 17). Kültür, insanın yaşadığı yerde, paylaşılan, kabul edilen, yaşanan, kendilerinden önceki nesillerden miras kalan ve sonrakilere de kalacak olan, yaşama dair her ne varsa maddi ve manevi tümünü içeren inançlar, değerler, kurallar, normlar bütünü olarak tanımlanabilir (Nişancı, 2012, 1282).

İnsan ve çevresiyle ilgili her şeyi kapsamına alan kültür, insanların tüm üretici etkinlikleri ve bu etkinlikler sırasında ortaya çıkardığı değer yargılarından oluşur. Kültür insan topluluklarının tarihsel geçmişi, gelişme özellikleri, üretim biçimleri ve toplumsal ilişkileri ile ilgilidir. Kültür toplumların tarihsel süreçte ortaya koydukları irade ve yaşama şeklidir (Çağlar, 2001, 128). İnsanın yaparak, yaşayarak ürettiği, öğrendiği, öğrettiği, aktardığı, geliştirdiği maddi manevi her şey bilimsel anlamda kültürdür. Kültür bireylerin ortaklaşa paylaştığı kurumların bir birleşimidir. İnsanın yapmış olduğu her şey kültürün bir parçasıdır. Her insan bir kültürün içinde doğar ve doğduğu kültürün bir parçası olur (Fichter, 2009, 152; Fichter, 2009, 155; Güvenç, 2011a, 74).

Genel hatlarıyla kültürün; toplumda bireylerin sosyal etkileşimi yoluyla nesiller boyu aktarıldığını, insanların maddi ve manevi yaşam tasarımlarını kapsadığını, içeriğiyle gerek topluma gerekse bireye kimlik kazandırarak diğer toplumlardan farklılaştırdığını, toplumdaki değerlerin, normların ve sosyal kontrol unsurlarının belirlediği karmaşık sistemler bütünü olduğunu görürüz (Şahin, 2011, 246). Kültür; insanların geçmişten bugüne, bugünden de geleceğe aktardığı kalıplaşan iletişim örüntüleri ve yaptıkları her şeydir (Umucu ve Acar, 2011, 101).

Güvenç (2011b) kültür kavramını kullanım alanına, anlamlarına, nitelik, görev ve işlevlerine göre tablo 6’da kategorize etmiştir.

Tablo 6: Çeşitli Kültür Kavramları ve Tanımları

Kavramlar	Anlamlar		Nitelikler, Görevler, İşlevler
	Kullanım Alanına Göre	Genel	
Bilimsel alanda	Uygarlık	Çin, Hint, Fransız, İslam kültür ya da uygarlığı vb.	Tarihsel, bütünsel ve evrimsel.
Beşeri alanda ve günlük dilde	Eğitim	Genel, mesleki ve teknik eğitim; tıp, hukuk, din eğitimi vb.	Değerlendirici, eleştirici, geliştirici, öğretici ve yayıcı.
Estetik alanda	Sanat	Gotik, Barok, Rönesans ve modern sanat; resim sanatı, müzik sanatı vb.	Eleştirici, yaratıcı eğitici, değerlendirici, güzel ya da güzelleştirici, estetik.
Maddi (teknolojik) ve biyolojik alanda	Üretim	Avcılık, tarım ve endüstri kültürü, mikrop kültürü, ekin kültürü vb.	Günlük toplumsal yaşamı destekleyici, üretici, deneyici, çoğaltıcı, besleyici.

Kaynak: (Güvenç, 2011b, 127)

Tablo 6’da görüldüğü üzere kültür kavramı kullanım alanlarına göre değişik anlamlar içermekte, nitelikleri, görevleri ve işlevleri farklılık göstermektedir. Örneğin beşeri alanda ve günlük dilde kültür eğitim anlamında kullanılırken, bilimsel anlamda uygarlık olarak kullanılmaktadır. Maddi (teknolojik) ve biyolojik alanda üretim anlamında kullanılmaktadır. Estetik alanda sanat anlamında kullanılmaktadır.

2.2.1.Kültürün Özellikleri

Toplumun iç içe bulunduğu gelişmeler, değişimler, alışkanlıklar, davranışlar, gelenekler vb. unsurlar toplumun kültürünü meydana getirmektedir (Dağabakan, 2006, 211). Kültürü toplumsal yaşamın belli bir alanına göre (sanat, edebiyat, müzik vb.) sıkıştırmamak gerekir. Kültür insanın yaşamının her alanındaki kendisi ve kendisine ait olanın ifadesidir, çünkü kültür, insanın yaşamını, geçmişten gelen deneyimleri ve birikimleriyle nasıl ürettiğini anlatır. İnsan kendini nasıl üretiyorsa, bu üretme yolu onun kültürüdür. Bunun anlamı tekdüze bir kültürün (örneğin Türk kültürü, Amerikan kültürü, Alman kültürü) söz konusu olması değildir. Kültür oluşum yerinin ve yapılış yerinin özelliklerine göre siyasal, sosyal, ekonomik, eğlence, dinlenme, müzik, sanat, edebiyat, gençlik, işçi sınıfı, arkadaşlık, iş, dostluk, çevre, köy, kent, başkaldırı, saldırı, sıyrılmaya, teknoloji, din, hukuk, adalet vb gibi gruplara ayrılabilir. Bu farklılık insanların belli zaman, mekân ve şartlarda kendi varlıklarını üretmede söz konusu olabilir. Dolayısıyla kültür, belli bir topluluğun belli zaman ve şartlarda üretim biçimindeki kişiliğidir (Özkan, 2006a, 30).

Güngör (2012)'e göre kültür, bir toplumda bir arada yaşayan insanların hayatın çeşitli problemlerine karşı denedikleri çözüm yollarından meydana gelmiştir. Bu çözüm tarzlarının bir kısmı zamanla sabit hale gelerek toplumun bütününe mal olur ve onun kültürünü teşkil eder. Diğer taraftan, sosyal bilimlerde kültürden bahsedilirken bu maddi alet ve usullerden ziyade onların arkasında mevcut bulunduğu farz edilen manevi öğeler (inançlar, norm ve değer sistemleri) anlaşılır. Farklı toplumlarda kültür bakımından ayıran şey onların kullandıkları alet ve vasıtalarından ziyade bu alet ve vasıtaların gerisindeki zihniyet veya manevi değerler bütünüdür.

Kültürün bir toplum için en önemli özelliği, birleştirici ve uzlaştırıcı idealler çerçevesinde toplumu geleceğe taşıyacak vasıtaları sağlamaktır (Kocadaş, 2005, 4). Kültür, toplumsal bir üründür. Çünkü insan doğumundan ölümüne kadar bir toplum içinde yaşar. Örneğin, dünyaya gözlerini yeni açan bir çocuk dilini, dinini, yiyip-içmesini, giyinip-kuşanmasını, çevresini, sosyal yaşantısını, değerlerini, normlarını vb. bir kültür çevresinde öğrenir. Bu açıdan baktığımızda kültür, toplumda yaşayan

insanların bütün öğrendiklerini ve paylaştıklarını kapsayan bir kavram olup, bilimlerin incelediği hemen her şey kültür tarafından biçimlendirilmiştir. Dolayısıyla kültür doğuştan gelen kalıtsal bir özellikler değil, sonradan kazanılan öğrenilmiş özelliklerdir. Topluma her yeni katılan üye bunu öğrenerek geliştirir (Özkan, 2006a, 30). Üyeler kültürü aile ortamı, okul ortamı ve işyeri gibi sosyal ortamlarda öğrenebilirler.

Çeşitli kaynaklarda kültürün özellikleri şöyle sıralanmıştır:

Şerafettin Turan “Türk Kültür Tarihi” adlı eserinde kültürün özelliklerini 6 maddede toplamıştır. Bunlar (2005, 24):

- Kültür toplumsaldır.
- Kültür tarihseldir.
- Kültür öğrenilip aktarılması gereken bir mirastır.
- Kültür işlevseldir.
- Kültür birlik içinde çokluk ve farklılık demektir.
- Kültür devingen ve değişkendir.

Celkan (1991)’ a göre kültürün ortak özellikleri vardır; Kültür,

- Millidir
- Sosyaldır
- Manevidir
- Tarihidir
- Devamlıdır (Süreklilik)

Donald, Wendell, Culloch, (1998, 270; Akt: Sarı, 2009)’e göre kültürün özellikleri;

- Kültür doğuştan değildir, sonradan öğrenilir,
- Kültürün birçok unsuru etkileşim sonucudur,
- Kültür paylaşılr,

- Kültür farklı grupların birbirleriyle olan sınırını çizer.
Kültürün yukarıdaki özelliklerine ek olarak;
- Kültür aktarılır: Kültür kümülatiftir; bir nesilden ötekine geçer,
- Kültür semboliktir: Kültür insanların sembolize etme kapasitelerine dayanır,
- Kültür yapısaldır: Bir parçada meydana gelen değişiklik diğerlerini de etkileyebilir (Sarı, 2009, 7).

Bu açıklamalarda, kültürün özelliklerinin toplum hayatının her alanında etkili olduğu görülmektedir. Turan ve Celkan'ın ifade ettiği üzere kültür tarihi, sosyal bir birikimdir ve aktarılması gereken tarihi bir mirastır. Bu nedenle toplumların gelecekte var olabilmesi için kültürlerini yaşamaları ve yaşatmaları gerektiği ifade edilebilir.

2.3.Değerler ve Kültür

Sosyal bir varlık olarak insan topluluklar halinde yaşar. Toplu halde yaşayış insanların birbirleri ile etkileşim içinde olması sonucunu doğurur. Bu etkileşim özellikle aynı coğrafyayı paylaşan insanlar arasında bazı ortak değerlerin oluşmasına zemin hazırlar. Bu ortak değerler, insanların birbirlerini daha iyi anlaması ile bir topluluğa ait olma güdülerinin tatminini ayrıca bireysel ve toplumsal ihtiyaçlarının giderilmesini sağlar. Kültür, bireyin yaşamının her safhasında “neyi ne için yaptıkları ya da yapmadıkları”, “hangi tepkiyi ne zaman, ne şekilde ve neden gösterdikleri ya da göstermedikleri”ni de tanımlar. Kısaca insan davranışlarını şekillendirir, tercihlerine yön verir, yaşama ve olaylara bakış açılarını belirler (Sarı, 2009, 6).

Değer sistemi kültürden kültüre, aynı kültürde zamandan zamana hatta aynı toplumda da bir bölge ve sınıftan diğerine farklılık gösterir. Bu durum değerlerin değişebilirliğini ve esnekliğini sergiler. Bir başka deyişle iyi-kötü, doğru-yanlış, düzgün-bozuk gibi yargılama ölçütlerinin kişilerin zihninde dikkati çekecek ölçüde değiştiğini sergiler. Bazı değerler o kültürü diğerlerinden ayırır. Bu özel değerler aile ve dini yaşantılarda karşımıza çıkabilir (Fichter, 2009, 179).

Kültür toplumun değerlerini bir araya getirir, içerir ve yorumlar. Böylece insanlar neyin bilinip uygulanmaya değer olduğunu öğrenmiş olurlar. Kültürün sosyal dayanışma için bir temel oluşturduğu söylenebilir. Bireyler kültür içinde sadece kendi kültürel geleneklerine bağlı hale getirilmekle kalmazlar aynı zamanda bu gelenekleri paylaşan diğer kişilere karşı da sadık olmaya yöneltilirler. Yurtseverlik, ülkenin sevilmesi, kültürünün özelliklerinden zevk alma birbiriyle derinden bağlıdır (Fichter, 2009, 159).

2.4.Eğitim Ortamları

Eğitim kurumları eğitim veren, kültür üreten ve aktaran kurumlardır. Esas amaçları bireyin topluma uyumunu sağlamaktır. Bu bakımdan bu kurumlar, eğitimcilerini öğrenciye örnek alınacak modeller olarak sunma, bir yandan, geçerli davranış kalıplarını ve inançları aktarma, toplumun onayladığı gelenekleri yaygınlaştırma, diğer yandan büyük değişimlerden etkilenen değerleri tartışarak, sınavarak ve ayıklayarak yeni nesillere aktarma yoluyla kültürel değişimi sağlama gibi amaçlar taşır ve hedeflerini bu amaçlar doğrultusunda belirler. Okul binaları ise toplumun değer ve dünya görüşlerini eğitim anlayışlarını en iyi yansıtan mikro kozmik modellerdir (Gür ve Zorlu, 2002, 29).

Eğitim ve öğretim faaliyeti temel olarak üç ortamı gerekli hale getirir; a) toplumsal ortam b) öğrenme ortamı c) fiziksel ortam. Burada bizi ilgilendiren öğrenme ortamı öğrenme etkinlikleri, öğrenme süresi ve kişilerarası ilişkiyi ele almaktadır (Anstran ve Kirkbride, 2002). Eğitim ortamları bireylerin toplumda uyum sağlayabilmeleri ve mutlu olabilmeleri adına ihtiyaç duyulan konuları öğrenmelerini sağladığı ölçüde başarılı sayılır (Yavuzer, 2013a, 146) . Okul ortamındaki tüm öğelerin değerler eğitimini destekleyecek biçimde düzenlenmesi öğrencilerin amaçlanan değerleri kazanması bakımından önemlidir (Çengelci, Hancı ve Karaduman, 2013, 34). Bir bütün olarak okul ortamı ve okul içi etkileşim alanları değerler için bir sosyalleşme ortamı sunmaktadır (Balcı ve Yelken, 2010, 82).

Okulun evrensel amaçlarından biri, toplumsal kültürü nesilden nesile aktarmaktır. Okulun kendine özgü oluşturduğu kültür, toplumun kültürünün analiz

edildiği; öğretmen ve öğrencilere sunulduğu değer ve normları içerir. Okul, toplumun kültürünü yansıtır. Toplum kültürü, okul kültürü potasında eritilerek öğrencilere sunulur. Bireyin yaşadığı topluma uyum sağlaması, öncelikle okul kültürüyle bütünleşmesine bağlıdır (Çelikten, 2006, 271).

Eğitim yapıları, tarihsel süreç içinde ait olduğu dönemlerde hem kendilerine özgü kimliklerini sunmuşlar hem de dönemlerine ışık tutmuşlardır.

Çağdaş bir ilköğrenim yapısı;

- İçinde ve dışında sürekli öğrenim ve gelişimin sürdürüldüğü,
- Öğrencilerin, yalnızca bilişsel değil, duygusal eğitim ve gelişimine de değer verilen,
- Gerçek yaşam modelinin uygulanmasıyla kişilik, kimlik ve geleceğin yaşayarak kurgulandığı,
- Çevresindeki yaşamla dinamik ve üretici bir ilişki kurabilen, gerçek yaşam modellerinden yola çıkmalıdır (Durmuş, 2006, 59).

Tok (2008)'e göre çağdaş eğitim ortamları, içinde ve dışında sürekli öğrenim ve gelişimin sürdürüldüğü mekânlar olmasının yanı sıra kullanıcıların bilişsel, duygusal eğitim ve gelişmelerine değer veren nitelikleri barındırması gerekmektedir. Ayrıca çevreleriyle dinamik ilişki içinde olan tamamen gerçektan yaşamdan soyutlanmamış yapıları barındırması gerekir. Özellikle kimlik ve aidiyeti oluşturacak araçlardan, göstergelerden bir kısmı mimaridir. Oluşturulan eğitim yapılarının iç ve dış mekânlarında, okulun ait olduğu toplumu oluşturan bireylerin tekil olarak kimlik ve kişilik gelişimlerine katkı sağlayacak öğelerin düşünülmesi gerekmektedir. Bunların yanında, bireyler tarafından ortak olarak kullanılabilen etrafında birleşilebilir simgelere yer vermek gerekmektedir.

Bugün dünyanın birçok yerinde okul binaları yapılırken pedagogların ve mimarların ortak görüşü alınarak yapılmaktadır. İlkokul binalarının öğrencinin ve eğitimcilerin ihtiyaçlarına göre tasarlanması öğrencinin okula uyumu değil de okulun öğrenciye uyum sağlaması demektir. Akpınar (2011) rengini tarih ve kültürümüzden alan ve zamanın (çağın) ruhuna uygun, bir eğitim sistemine ihtiyacımız olduğunu

belirtir. Bu eğitim sisteminin sürdürülebilir olması için de, doğu-batı, milli evrensel, eski-yeni, birey-toplum, madde-mana vb. dengeleri gözetmesi gerektiğini belirtmektedir.

Her kültür sistemi kendine özgü değerleri mimari yapılarında geçmişten günümüze kadar göstermeye özen göstermiştir. Ülkemizde de gerek Selçuklu gerek Osmanlı zamanından kalan yapılar sayesinde atalarımızın kültürel değerleri (sanat anlayışı vb.) hakkında bilgi sahibi olabiliyoruz. Fakat cumhuriyet tarihiyle birlikte gerek maddi imkânsızlıklar gerekse mimarideki yetersizlikler sebebiyle mimari tasarımda estetik arka plana atılmış öncelik ihtiyaçların karşılanması olmuştur. Bu anlayış günümüzde yavaş yavaş terk edilmeye başlamıştır.

2.4.1.Çocuk ve Eğitim Ortamları

Etkili okul araştırmaları etkili okulda, öğrenmeye uygun olumlu bir kültürün (havanın-iklimin) olduğunu göstermektedir. Okul kültürü, bireysel okulun zamanla oluşturulduğu bir yaşam tarzı olarak görülebilir. Okulun tarih ve gelenekleri, okul personelinin birikimleri; karşılıklı etkileşimleri zamanla okulda o okula özgün bir kültürün gelişmesine neden olmaktadır. Bu kültür norm, inanç, tutum, beklenti, davranış ve eğilimlerden oluşmaktadır. Sonunda okulda nelere önem verildiği, nelerin değersiz bulunduğu, nasıl hareket edileceği konusunda personel arasında bir ortaklaşma doğmaktadır. Dolayısıyla okulun asıl işlevi olan eğitim ve öğretimde öğrenciden ve öğretmenden neler beklenmesi gerektiğini, nelerin vurgulanması gerektiğini tayin eden okul kültürü olmaktadır. Etkili okulda bu kültür, eğitim ve öğretimi destekleyici nitelikte, bireysel öğrenme ve gelişme çabalarını özendirici şekildedir (Balcı, 2001, 187).

Çocuğun ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda oluşturulacak bir eğitim ortamı kendisini çocuklar için mutlaka daha cazip bir ortam yapacaktır. Günümüzde yaygın olarak görülen niteliksiz yapıların yerine daha çocuk merkezli yapılan tasarımlar çocukları daha aktif hale getirecektir.

Günümüzde ülkemizdeki okullarda da eğitim ortamları çeşitlenmiştir. Sınıflar dışında, Bilgisayar laboratuvarı, Fen ve Teknoloji laboratuvarı, spor salonları, kütüphaneler, resim ve müzik salonları vb. gibi çeşitli merkezler kurulmuştur. Okulların amacına ve ekonomik yapısına göre bu merkezlerde değişiklikler olabilmektedir (Kıldan, 2007, 502).

2.4.2.Eğitim Ortamlarının Tasarımı

Okul, değerler üzerine inşa edilmiş bir yaşama ve öğrenme alanıdır. Bütün diğer alanlarda olduğu gibi eğitim yönetimi alanında da değerlerin önemli bir yeri vardır. Bireyler kendilerine ait değerlerle ve çevrelerine ait değerlerle örülü bir yaşama sahiptir (Turan ve Aktan, 2008, 230- 231).

Tasarım konusunda en geniş kapsamlı tanımlardan biri Hasol tarafından verilmektedir. Hasol (1995) tasarımın; yaşama biçim ve düzen getiren faaliyetlerden en önemlisi olduğunu savunur. Hasol'un yaptığı bu tanım, tasarımın neden birçok disiplinin ilgi odağı olduğunu açıklar niteliktedir. Tasarımla direkt ilişkili görünen mimarlık disiplini ve endüstriyel tasarım disiplinlerinin yanı sıra; hukuk, tıp, sosyoloji ve daha birçok disiplin de tasarımı kullanan disiplinlerdir. Örneğin hukuk, tamamen bir tasarım disiplindir. İnsanın insanla ve insanın diğer canlılarla olan, olması gereken ilişkisine bir düzen getirmek üzere kurulmuş bir sistem tasarımıdır. Bu disiplinlerin hepsi, yaşamın içinde var olmaktadır. Yaşama düzenli bir kurgu getiren tasarım, yaşam için temel bir şart niteliğindedir. Tasarım, yaşamla birçok noktada kesişir, bu noktalardan en önemlisi ise değişimdir. Tasarım, değişimin getirisi; değişim ise tasarımın bir ürünüdür (Çetinkaya, 2011, 2-3).

Sınıf ve okul çevresinin tasarımı çocukların öz saygı, aitlik duygusu ve kendi dünyalarındaki kararsızlık gösteren diğer duygularını kontrol etmede de etkilidir. Çocuklar kendi zihinsel ihtiyaçlarına göre tasarlanmış bir okuldaysa daha doğal saygılı davranışlara ve sınıfa uyuma istekli olabilir (Hebert, 1998, 69).

Fiziksel ortam dediğimizde karşımıza çıkan üç kavram (okul, sınıf ve okulun çevresi) bir taraftan insanın çevresi ile uyuşmasını gündeme getirirken diğer taraftan

onun kendi iç dünyasında kendisi ile olan barışıklığını sağlamakta veya onu kuşatan çevresinden algıladıkları sayesinde kendi iç dünyasına kapanmasına uyumsuz veya psikolojik yönden rahatsız, huzursuz bir insan olmasına sebep olmaktadır. Bu bakımdan dış görünüş itibariyle çok basit görünmesine rağmen insan hayatında oldukça derin izler bırakabilecek bir problem alanı olarak algılanmak zorundadır. Öğretmen-öğrenci yaşamının büyük bir bölümünün geçtiği fiziksel mekan yani sınıf öncelikle içerisinde bir takım özellikleri barındırmalıdır. Bunlar; öğrenciye çalışma zemini ve ders yapma olanağı tanıyan işlevsellik, öğrenme aktivitelerinin arzu edilen duruma gelmesinde öğrencide duygu yoğunluğu ortaya çıkarması, farklı amaçlara hizmet edebilecek esnekliğe sahip olmalıdır ve öğrencilere sınıfta elde ettiklerini doyusya yaşatacak estetik bir değer önde gelmelidir (Kleberg, 1998, 35, Akt: Uludağ ve Odacı, 2002).

Okul içi etki faktörleri arasında sayabileceğimiz öğretmen, öğrenci, yönetici gibi değişkenlerin yanında göz ardı edilmemesi gereken bir başka değişken ise; bizi okulda çepeçevre kuşatan ve sınırları ile her daim kendisini hatırlatan ve mekân olarak ifade edebileceğimiz alanlardır (Uludağ, 2008, 20).

2.4.3.Eğitim Ortamı ve Mesaj (Çevre Mesaj)

Etkili okul, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, psikomotor, sosyal ve estetik gelişimlerinin en uygun biçimde desteklendiği, en verimli öğrenme çevresinin oluşturulduğu okul olarak tanımlanabilir. Etkili okul düşüncesinde, okulların farklılıklar oluşturulabileceği ve bu farklılıkların düşüncelerde yer aldığı inancı egemendir. Okul etkililiği konusundaki temel vurgu, bağımsız olarak okullar öğrenci başarısında bir farklılık oluşturulabilir düşüncesidir. Etkili okullar, öğrencilerinin başarısı için uygun fiziksel ortamları, öğretim araç-gereçlerini ve okulun tüm kaynaklarını, etkili biçimde kullanırlar. Öğrencilerin, bilişsel olduğu kadar duyuşsal açıdan da gelişmelerini sağlar (Özdemir, 2000, Akt: Helvacı ve Aydoğan, 2011, 44).

Toplumun geleceğinin mimarı olacak çocukları gerek fiziksel ve gerekse ruhsal açıdan sağlam bir birey olarak yetiştirmenin temelinde içten gelen koşulların yanı sıra çocuğun yaşadığı çevre de çok büyük rol oynamaktadır (Erdönmez, 2007, 108).

Genelde bir organizmayı etkileyen dış koşullar (fiziksel, toplumsal, kültürel vb. gibi) olarak tanımlanan çevre; insan davranışları ile bu davranışları saran fiziksel ortamın karşılıklı etkileşimi sonucu oluşur. İnsan davranışları fiziksel mekan çevreyi oluşturan iki ana bileşendir (Sivri, 1993, 56).

İnsanın içinde yaşadığı fiziksel çevre ve bu çevredeki düzen ve tasarımlar insanın duygu, düşünce ve davranışları üzerinde önemli bir role sahiptir (Gürkaynak, 1988, 1). Bireyin çevreye uyum sağlayabilmesi, değişik çevrelerde ihtiyaçlarını giderebilmesi öğrenme ile gerçekleşmektedir. Bireyler yaşamları boyunca pek çok eğitim ortamında eğitim alabilir ve öğrenebilirler. Bireyler yaşamları boyunca eğitimlerini hem eğitim kurumlarında hem de yaşadıkları çevrede devam ettirirler. Bireyin çevresinden öğrendikleri de eğitim kurumlarında öğrendikleri kadar önemli olduğu söylenebilir. Okullarda öğrenilen bilgiler, evlerde öğrenilenlere göre başarıyı daha çok arttırıcıdır. Bu yüzden okulu olumlu öğrenme ortamı haline getirmek gerekmektedir. Etkili ve olumlu öğrenme ortamları oluşturularak, her okul düzeyinin gerektirdiği bilgi ve beceriyi hem hayatı hem de bir üst öğrenimi düşünülerek kazandırılıp, formal okul sisteminin belirli noktalarından çocukların hayata atılmaları kolaylaştırılabilir. Etkili ve olumlu bir öğrenme ortamının oluşturulması birçok öğretim unsurunun birlikte ele alınması ve düzenlenmesiyle mümkün olabilir. Olumlu öğrenme ortamı oluşturmada etkili olan değişkenlerin başlıcaları; öğrenenin kişisel özellikleri, öğrenme yöntemleri, öğrenilecek olan, öğretene ve öğrenme ortamıdır. Öğrenenin kişisel özellikleri, öğrenme yöntemleri ve öğrenilecek olan, öğrenmeyi doğrudan etkilerken, öğretene ve öğrenme ortamı da dolaylı olarak etkilemektedir (Emrem, 2008, 21).

Amerika’da masrafları Birleşmiş Milletler Çocuk Bürosu tarafından karşılanan ve “Pasifik Oaks Fakültesi” tarafından yapılan bir araştırmada çocukların ve çalışanların fiziksel alanla olan ilişkileri çok önemli sonuçları ortaya koymuştur. Araştırma bulgularına göre; fiziksel alanların kalitesi ne kadar yüksek olursa, öğretmenlerin çocuklara karşı duyarlılığı ve arkadaşça davranmaları artmaktadır. Yine fiziksel alanın kalitesine göre çocukların kendi kendilerine yapacakları aktivitelere daha çok katıldıkları görülürken, diğer insanlara karşıda daha iyi davrandıkları ortaya çıkmıştır. Alanın kalitesi düşük olduğunda ise çocuklar, daha az

ilgili ve daha az katılımcı olmuşlar, ayrıca öğretmenler de nötr ya da duyarlı olmayan davranışlar sergilemişlerdir. Alanın büyüklüğü, ortamda bulunan renkler, ortamın güneş ışıklarını alması vb. gibi birçok etken fiziksel alanın kalitesinin bir göstergesidir (Kritchevsky vd., 1991: Akt: Kıldan, 2007, 501).

Okul eğitim-öğretim faaliyetlerini gerçekleştirmek amacıyla planlanıp kurulan özel bir çevredir. Demirel (2002, 47) çok uyaranlı eğitim ortamlarını, öğrenmenin kalıcı izli olmasını sağlama açısından çok önemli görmektedir. Bir öğretme etkinliği ne kadar çok duyuya hitap ederse, güdülenme düzeylerinin de o kadar çok artmakta, öğrenme olayı da o kadar iyi ve kalıcı izli, unutmada o kadar geç olmaktadır.

Okul, hem toplumun bir parçası, hem de kendi başına bir toplumdur. Tıpkı aile gibi okul da hem toplum adına, hem de kendi bir toplum olarak kendi adına öğrencinin sosyalleşmesinde önemli görevler üstlenmiştir. Bir yönüyle ilkökul eğitiminin bir amacı da organize grup yaşayışına katılabilmek için gerekli olan bilgi, beceri ve tavırların gelişmesine dayanan öğrenme koşullarını sağlamaktadır (Yavuzer, 2013a, 153).

Yapısalcı anlayışın uygulandığı eğitim ortamları, bireylerin öğrenme sürecinde daha fazla sorumluluk almalarını ve etkin olmalarını gerektirir. Çünkü öğrenilecek öğelerle ilgili zihinsel yapılandırmalar, bireyin bizzat kendisi tarafından gerçekleştirilir. Bu nedenle, yapısalcı eğitim ortamları, bireylerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunmalarına, dolayısıyla, zengin öğrenme yaşantıları geçirmelerine olanak sağlayacak bir biçimde düzenlenir. Bu tür eğitsel ortamlar sayesinde bireyler, zihinlerinde daha önce yapılandırdıkları bilgilerin doğruluğunu sınama, yanlışlarını düzeltme ve hatta önceki bilgilerinden vazgeçerek yerine yenilerini koyma fırsatı elde ederler (Yaşar, 1998, 71).

Ciravoğlu (2004) okul yapısının tüm kentin kimliğini oluşmasında da etkili olduğu, hatta kentsel imajda bir nirengi noktası olması gerektiği, eğitim yapısının gerek kullanıcılarıyla gerekse çevresiyle kurduğu ilişkinin eğitsel açıdan önemi yadsınamayacağını belirtmektedir.

Eđitim, geniř anlamıyla dūřunūldūđinde, çocuđa toplumunun kavram ve tutumlarının öğretilmesi, toplumsal, yurttařlık ve ekonomik iliřkilerinde nasıl davranacaklarının öğretilmesi anlařılmaktadır. Bu açıdan topluluđun, bir eđitici araç olduđu söylenebilir ve bu grūřten hareketle okul da aile de sadece kendi bařına eđitim iřini yapamaz. Eđitim, bir toplulukta yařama ve būyūme sonucu elde edilir. Eđitimciler, eđitsel amaçlı okul ve topluluk deneyimlerinin en iyi bađlantısını bulmadırlar (Tezcan,1985, 306). Bu bakımdan toplum geçmiři, kūltūrū, deneyimleri, eđitim ortamlarında yansıtılmalı, eđitim ortamları bu dođrultuda tasarlanmalıdır.

Eđitim ortamları ile bireyler arasında bir iletişim vardır. Eđitim ortamları đrenci, đretmen ve velilerle farklı tarzda iletişim kurar. Öđrenci için iletişim sūreci eğitim ortamına girmesiyle başlar. Eđitim ortamı doğru kurgulanmışsa öğrenciyi olumlu davranışa yöneltecektir.

Okul, ocuk için yepyeni bir sosyal çevredir. Okulun uyulması gereken kuralları, çocuđun tanımadıđı diđer çocuklarla ve öđretmenlerle karřılařması, bařarmak zorunda olduđu öđrenim görevleri, onun bu yeni çevreye uyum sađlamasında gūlūklele karřılařmasına neden olur (Yavuzer, 2013a, 153). Arařtırmacılar, evresel dūzenlemelerin çocukların öđrenmesi kadar, fiziksel ve duygusal durumlarını da gūlū bir Őekilde etkilediđini ileri sūrmūřlerdir. Ortam ve materyal dūzenlemeleri, đretmen-ocuk iliřkisinde çocukların davranıřlarını yūkselten bir deđiřkendir (Kıldan, 2010, 125) .

Her mimarlık ũrūnū bir kūltūr nesnesidir ve bir deđer tařır. Tařıdıđı deđerler ne olursa olsun, her mimarlık ũrūnū bir simge olarak evre ve dolayısıyla kūltūr stoku içinde yer alır, yūklendiđi anlamlarla dođru veya yanlıř mesajlar verir (İncekara Tokatlı, 1999, 103).Eđitim ortamları ocuk için çok önemli bazı mesajlar içermektedir. Richard (1998) yaptıđı çalıřmada çevrenin çocuklara mesajı nasıl iletteđi tablo 7’de gösterilmiřtir (Kıldan, 2010, 123).

Tablo 7: Richard (1998)'den Uyarlanan Mesaj-Çevre İlişkisi

POZİTİF MESAJ	ÇEVRE MESAJLARI NASIL ULAŞTIRIR?
<ul style="list-style-type: none"> Burası güvenli ve rahat bir alandır. 	<ul style="list-style-type: none"> Oda düzenli bir şekilde bölümlenmiştir ve raflar çocukların görüş açısına uygundur. Çocuklara uygun masa, sandalye ve dinlendirici bir halı vardır. Sınıf içinde ve dışında temiz, rahat hareket edecek alan vardır. Her çocuk için kişisel olarak kendilerini güvende hissedebilecekleri alan vardır. Çocuklar öğretmenlerini, öğretmenler de çocukları daima görebilirler. Sınıf temiz ve derli toplu görünür.
<ul style="list-style-type: none"> Ben buraya aidim ve ben değerliyim. 	<ul style="list-style-type: none"> Resim ve diğer materyaller çocukların ailelerini, dillerini, kültürlerini ve toplumu yansıtır. Çocukların yaptıkları çalışmaların saklanabileceği bölümler vardır. Çocuklar sınıfın bazı yerlerinde çalışmalarını görebilirler ve ayrıca isimlerini buralarda bulabilirler.
<ul style="list-style-type: none"> Ben arkadaşlarımla paylaşabilirim. 	<ul style="list-style-type: none"> Sınıf, çocukların küçük gruplarla birlikte çalışabileceği şekilde tasarlanmıştır. Sınıf dışında ayrılan bölümler çocukların işbirliğiyle oynayabilecekleri şekilde tasarlanmıştır.
<ul style="list-style-type: none"> Beklentimin ne olduğunu bilirim. 	<ul style="list-style-type: none"> Her şey çocukların kolayca ulaşabileceği yerde, temiz ve tertiplidir. Materyallere ulaşmak oldukça kolaydır.
<ul style="list-style-type: none"> Burada çalışmak ilginç olabilir. 	<ul style="list-style-type: none"> Sınıf ve sınıf içerisindeki materyaller çekici, ilginç bir şekilde organize edilir. Oyuncaklar, kitaplar, obje ve koleksiyon gibi diğer materyaller çocukların keşfedip, araştırabileceği şekilde tasarlanmıştır. Yazı araçları, bloklar, sanat ve yapısal materyaller, çocukları yazmaya, boyama ve inşa etmeye cesaretlendirir.
<ul style="list-style-type: none"> İhtiyacım olan şeyleri bulabilirim. 	<ul style="list-style-type: none"> Materyaller mantıksal olarak organize edilir. Küçük resimlerle (kelime, resim ve sembolleri içeren) oyunlar isimlendirilir. Materyallerin yerleri gösterilerek raflara kaldırılır.
<ul style="list-style-type: none"> Ben yeni şeyler yapmaya çabalıyorum. 	<ul style="list-style-type: none"> Çocuk ve yetişkinlerin grup ya da bireysel olarak birbirlerini etkilemede ortam uygundur. Yaşantılar benzer materyal ve araçlarla farklı öğrenme yollarını sağlar. Kitap ve resimler yeni insan, yer ve olayları ortaya çıkarır.

Kaynak: (Kıldan, 2010, 124)

Tablo 7’de görüldüğü üzere çocuğun çevreden olumlu mesajlar alabilmesi için bazı şartların oluşması gerekmektedir. Örneğin çocuğun kendini güvenli ve rahat bir ortamda olduğunu hissetmesi için sınıfın içinin ve dışının temiz olması, rahat hareket edilecek genişlikte olması gerekmektedir. Çocuğun aitlik duygusunu hissetmesi için eğitim ortamındaki resim ve diğer materyallerin çocukların ailelerini, dillerini, kültürlerini ve toplumunu yansıtmaları gerekmektedir. Çocuğun paylaşma duygusunu hissetmesi için sınıfların işbirliğine uygun şekilde tasarlanması gerekmektedir. Çocuğun ihtiyacı materyalleri bulabilmesi için materyallerin yerlerini gösterilerek raflara yerleştirilmelidir.

III.BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması, veri toplama araçları ve verilerin analiz edilmesi süreci açıklanacaktır.

3.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırma tarama modelinde olup, kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmen ve velilerin görüşleri alınmıştır. Tarama modelindeki araştırmalar geçmiş ya da var olan durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlar (Karasar, 2005, 77). Araştırma kapsamında öğretmen ve velilere aynı ölçme araçları uygulanmış ve sonuçlar karşılaştırılmıştır.

3.2.Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2012-2013 eğitim öğretim yılında Kastamonu il merkezinde bulunan 13 ilkokuldaki 119 sınıf öğretmeni ve 11 ilkokuldaki 950 öğrenci velisi oluşturmuştur. Çalışmaya dâhil edilen okulların belirlenmesinde; a) Okullarda bulunan öğrencilerin ekonomik düzeyleri, b) Okulun bulunduğu sosyal ve kültürel çevre, c) Öğrencilerin akademik başarı düzeyleri dikkate alınmıştır.

Araştırmaya dahil olan öğretmen ve velilerin bulunduğu ilkokullar tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8: Araştırma Kapsamında Yer Alan İlkokullar

No	Okul
1.	Abdülhak Hamit İlkokulu
2.	Ali Fuat Darende İlkokulu
3.	Candaroğulları İlkokulu
4.	Ceritoğlu İlkokulu
5.	Darende İlkokulu
6.	Gazipaşa İlkokulu
7.	İhsan Ozanoğlu İlkokulu
8.	İsfendiyarbey İlkokulu
9.	Kuzeykent İlkokulu
10.	Mehmet Akif Ersoy İlkokulu
11.	Orhan Şaik Gökyay İlkokulu
12.	Özel Firdevs Saka İlkokulu
13.	Toki İlkokulu

Temel araştırmada yer alan okullar veri toplama aracının oluşmasında da yer almıştır. Aynı velilerin aynı ölçme aracı ile karşılaşmalarını için pilot çalışmada ve asıl çalışmada yer alacak veliler planlanmış ve araştırma sürecinde bu ilkeye dikkat edilmiştir.

Tablo 9’da kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmen ve veli görüşleri araştırmasında yer alan öğretmenlerin demografik özellikleri verilmiştir.

Tablo 9: Araştırmada Yer Alan Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Özellikler		N	%
Öğretmenin Yaşı	20-29	29	24,4
	30-39	57	47,9
	40 ve üzeri	33	27,7
	Toplam	119	100
Öğretmenin Cinsiyeti	Kadın	55	46,2
	Erkek	64	53,8
	Toplam	119	100
Öğretmenin Eğitim Düzeyi	İki yıllık eğitim enstitüsü	46	38,7
	Dört yıllık fakülte	73	61,3
	Toplam	119	100
Öğretmenin Aylık Geliri	1500- 1999	16	13,4
	2000-2499	85	71,4
	2500 ve üzeri	18	15,1
	Toplam	119	100
Öğretmenin Meslekteki Kıdemi	0-15 yıl	30	25,2
	16 yıl ve üzeri	89	74,8
	Toplam	119	100
Öğretmenin Aynı Okulda Kaçınıcı Yılı	0-5 yıl	63	52,9
	6-10 yıl	39	32,8
	11 yıl ve üzeri	17	14,3
	Toplam	119	100
Öğretmenin Sorumlu Olduğu Sınıf	1.sınıf	31	26,1
	2.sınıf	28	23,5
	3.sınıf	27	22,7
	4.sınıf	33	27,7
	Toplam	119	100

Tablo 9 incelendiğinde araştırmada yer alan 119 öğretmenin yaş aralığının 22 ile 58 arasında değiştiği görülmektedir. Ayrıca öğretmenlerden 29'u (% 24,4) 20-29 yaş aralığında, 57'si (% 47,9) 30-39 yaş aralığında, 33'ü (% 27,7) ise 40 ve üzeri yaşta yer almaktadır. Araştırmada yer alan öğretmenlerden 55'i (% 46,2) kadın, 64'ü (% 53,8) erkektir. Ayrıca 46'sı (% 38,7) iki yıllık eğitim enstitüsü mezunu iken, 73'ü (% 61,3) dört yıllık fakülte mezunudur. Araştırmadaki öğretmenlerden 16'sı (% 13,4) 1500-1900 TL gelir düzeyine sahipken, 85'i (% 71,4) 2000-2499 TL gelir düzeyine,

18'i ise (% 15,1) 2500 TL ve üzeri gelire sahip olduğunu görülmektedir. Öğretmenlerin meslekteki kıdeminde ise 30'u (% 25,2) 0-15 yıl iken, 89'u (%74,8) 16 yıl ve üzerindedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun deneyimli öğretmenler olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin buldukları okuldaki çalışma yılları ise; 63'ü (% 52,9) 0-5 yıl, 39'u (% 32,8) 6-10 yıl, 17'si (% 14,3) ise 11 yıl ve üzeri yıldır.

Tablo 10'da kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmen ve veli görüşleri araştırmasında yer alan velilerin demografik özellikleri yer almaktadır.

Tablo 10: Araştırmada Yer Alan Velilerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Özellikler		N	%
Velinin Yaşı	20-29	79	8,5
	30-39	637	68,9
	40 ve üzeri	209	22,6
	Toplam	925	100
Anketi Dolduran Veli	Anne	484	52,3
	Baba	441	47,7
	Toplam	925	100
Velinin Mesleği	İşçi	136	14,7
	Esnaf	112	12,1
	Kamu Personeli	261	28,2
	Serbest Meslek	416	45,0
	Toplam	925	100
Velinin Çocuğunun Cinsiyeti	Kız	466	50,4
	Erkek	459	49,6
	Toplam	925	100
Velinin Çocuğunun Yaşı	6	40	4,3
	7	155	16,8
	8	239	25,8
	9	235	25,4
	10	218	23,6
	11	38	4,1
	Toplam	925	100
Velinin Öğrenim Düzeyi	İlkokul	284	30,7
	Ortaokul	72	7,8
	Lise	300	32,4
	İki Yıllık MYO	82	8,9
	Lisans	187	20,2
	Toplam	925	100
Velinin Aylık Gelir Durumu	0-999	341	36,9
	1000-1999	272	29,4
	2000 TL ve üzeri	312	33,7
	Toplam	925	100

Tablo 10 incelendiğinde araştırmada yer alan 925 velinin 79'u (% 8,5) 20-29 yaş grubunda, 637'si (% 68,9) 30-39 yaş grubunda, 209'u (% 22,9) ise 40 yaş ve üzeri grubunda olduğu görülmektedir.

Araştırmadaki velilerin 484'ü (% 52,3) annelerden, 441'i (% 47,7) babalardan oluşmaktadır. Örneklemin anne baba göre dağılımının dengeli olduğu söylenebilir. Araştırmaya katılan velilerden 136'sı (% 61,3) işçi, 112'si (% 12,1) esnaf, 261'i (% 28,2) kamu personeli, 416'sı (% 45,0) serbest meslek sahibidir. Velilerin çocukların cinsiyetleri ise 466'sı (% 50,4) kız, 459'u (% 49,4) erkek öğrencidir. Velilerin çocuklarının yaş dağılımında 40'ının (% 4,3) 6 yaşında, 155'inin (% 16,8) 7 yaşında, 239'unun (% 25,8) 8 yaşında, 235'inin (% 25,4) 9 yaşında, 218'inin (% 23,6) 10 yaşında ve 38'inin (% 4,1) 11 yaşında olduğu görülmektedir. Velilerin eğitim düzeyleri ise 284'ü (% 30,7) ilkokul, 72'si (% 7,8) ortaokul, 300'ü (% 32,4) lise, 82'si (% 8,9) MYO ve 187'si (% 20,2) lisans şeklindedir. Velilerin aylık gelir durumu incelendiğinde ise 341'i (% 36,9) 0-999 TL, 272'si (% 29,4) 1000-1999 TL, 312'si (% 33,7) 2000 TL ve üzeri gelire sahip olduğu görülmektedir.

3.3.Verilerin Toplanması

Veri toplama araçlarının hazırlanması süreci tamamlandıktan sonra, uzman görüşleri dikkate alınarak belirlenen okullardaki öğretmen ve velilere anketler uygulanmış ve araştırmada veri toplama aracı olarak bu öğretmen ve velilere uygulanan anketler kullanılmıştır.

3.4.Veriler Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmaya katılan bütün öğretmenlerin ve velilerin bazı demografik ve mesleki bilgileri araştırmacı tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu" ile alınmıştır.

Bu formda öğretmenlerin yaşları, mesleki kıdemleri, bulunduğu okuldaki çalışma yılı, eğitim durumu, cinsiyeti, sorumlu olduğu sınıf yer almaktadır. Ayrıca velilerin yaşları, yakınlık durumu (anne-baba), meslekleri, eğitim durumları, aylık toplam gelirleri, çocuklarının cinsiyeti, çocuklarının yaşı yer almaktadır.

Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri Anketi

Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri Anketi, araştırmacı tarafından oluşturulmuş 36 maddelik tek faktörlü bir ölçme aracıdır. Anketin güvenilirlik ve geçerlik çalışması yapılmış ve öğretmen ve velilerin görüşlerini ortaya koyma açısından güvenli ve geçerli bir ölçme aracı olduğu ortaya çıkmıştır.

3.5.Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Araştırmada kullanılan “Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri Anketi” nin güvenilirlik ve geçerliğinin belirlenmesi için aşağıdaki çalışmalar yapılmıştır.

1. Araştırmanın içeriği üç farklı konuyu kapsadığı için

- a) Değerler eğitimi
- b) Kültür ve Kültürel Ortam
- c) Eğitim Ortamları

ile ilgili derinlemesine bir literatür çalışması yapılmış ve bu konuda yapılmış olan tez ve araştırmalar incelenmiştir.

2. Literatürün içeriği dikkate alınarak veli ve öğretmenlerle görüşme yapmak üzere 10 soruluk nitel görüşme formu hazırlanmış ve 23 sınıf öğretmeni ve 47 veli ile bu form kapsamında görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

3. Görüşme formu ve literatür dikkate alınarak anket formu hazırlanmış ve anket alan uzmanı ve eğitim bilimleri öğretim üyelerine uzman görüşü alınmak üzere gönderilmiştir.

4. Altı alan uzmanı öğretim üyesi ve beş eğitim bilimleri öğretim üyesinin ankete ilişkin uzman görüşleri alınmıştır.

5. Uzman görüşleri doğrultusunda danışman öğretim üyesi ile birlikte anket tekrar şekillenmiş ve pilot uygulama için hazır hale getirilmiştir.

6. Pilot uygulama için önceden belirlenen okullarda anket uygulaması gerçekleştirilmiştir.

7. Pilot uygulamadan elde edilen veriler, SPSS programına aktarılmış ve anketin güvenilirlik ve geçerliği belirlenmiştir.

Pilot uygulama sonucunda anketin güvenilirlik bulguları aşağıdaki şekilde oluşmuştur.

Tablo 11: Anketin Güvenirlik Bulguları

Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri Anketi	Cronbach Alpha	Spearman Brown İki Yarı Test Korelasyonu	Madde Sayısı
Öğretmen Formu	0,95	0,89	36
Veli Formu	0,95	0,87	

Tablo 11 incelendiğinde kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmen ve veli görüşleri anketinin Cronbach Alpha değeri öğretmen ve veli formunda 0,95 iken, Spearman Brown iki yarı test korelasyon katsayısı öğretmen formunda 0,89 ve veli formunda 0,87 olarak ortaya çıkmıştır. Bu durum anketin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Anketin yapı geçerliğini belirlemek için açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi, aynı yapıyı ya da niteliği ölçen değişkenleri bir araya toplayarak ölçmeyi az sayıda faktör ile açıklamayı amaçlayan bir istatistiksel tekniktir. Faktör analizi, bir faktörleştirme ya da ortak faktör adı verilen yeni kavramları (değişkenleri) ortaya çıkarma ya da maddelerin faktör yük değerlerini kullanarak kavramların işlevsel tanımlarını elde etme süreci olarak da tanımlanmaktadır. Tek

faktörlü ölçeklerde açıklanan varyansın %30 ve daha fazla olması yeterli görülebilir (Büyüköztürk, 2009, 125). Hazırlanan ankette birinci faktör varyansın %36'sını açıklamaktadır. Bu nedenle anket tek faktörlü olarak kabul edilmiştir.

Tablo 12’de araştırmada kullanılan “Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri Anketi”nin faktör analizi ve madde analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 12: Anketin Faktör ve Madde Analizi Sonuçları

Maddeler	Faktör Yük Değeri	Madde-Top. Korelasyonu
1. Okulların bahçesi kültürel değerler eğitimine uygun tasarlanmalıdır.	0,65	0,64
2. Okula geldiğimde kendimi kültürel değerlerimizin yaşandığı ve yaşatıldığı bir ortamda hissetmeliyim.	0,65	0,65
3. İlkokul binaları Selçuklu ve Osmanlı mimarisinden esinlenerek yapılmalıdır.	0,39	0,40
4. Okul bahçelerinde geleneksel oyunların oynanabileceği özel alanlar (seksek çizgileri vb...) olmalıdır.	0,68	0,67
5. Okul koridorlarında bilimsel afişler yerine kültürel afişler yer almalıdır.	0,38	0,41
6. Okulların bahçelerinde Türk büyüklerinin büstlerinin bulunduğu saygı köşesi bulunmalıdır.	0,58	0,59
7. Okul bahçesindeki çöp kutularının üzerlerine temizlik ile ilgili atasözleri yazılmalıdır.	0,62	0,61
8. Okullar buldukları bölgelerin kültürel değerlerini yansıtacak köşelerle donatılmalıdır.	0,64	0,63
9. Okullarda kültürel değerler kapsamında şenlikler yapılmalıdır.	0,66	0,65
10. Okullarda diğer sınıflardan farklı olarak Türk kültürüne göre düzenlenmiş değerler sınıfı oluşturulmalıdır.	0,55	0,57
11. Okullarda değerler eğitimi için teknolojik araç- gereçler (tv, bilgisayar, sinevizyon, akıllı tahta vb...) bulunmalıdır.	0,66	0,64
12. Okulların uygun bölümlerine değerler eğitimi ile ilgili mesaj veren özlü sözler yazılmalıdır.	0,65	0,64
13. Okulların kantin ya da yemekhanesinde geleneksel Türk yemekleri yapılmalıdır.	0,47	0,49
14. Okullarda Türkiye'deki farklı kültürlerin değerlerini yansıtan köşeler olmalıdır.	0,56	0,58
15. Okulların dış duvarlarına (Nasrettin Hoca, Keloğlan, Dede Korkut vb...) milli kahramanların resimleri yapılmalıdır.	0,53	0,54
16. Okul koridorlarına Türk büyüklerinin resimleri asılmalıdır.	0,65	0,63

Maddeler	Faktör Yük Değeri	Madde-Top. Korelasyonu
17. Okullarda Türk büyüklerinin hayatlarını anlatan köşeler olmalıdır.	0,72	0,70
18. Sınıflara, salonlara ve bahçedeki yapılara Türk büyüklerinin isimleri verilmelidir.	0,42	0,45
19. Okulların koridorlarında milli kahramanlıkların yansıtıldığı resim, minyatür vb. olmalıdır.	0,58	0,59
20. Okul koridorlarında milli bayramlar ile ilgili bilgilendirici afiş, resim vb. görseller bulunmalıdır.	0,70	0,68
21. Okul koridorlarda dini bayramlar ile ilgili bilgilendirici afiş, resim vb. görseller bulunmalıdır.	0,65	0,64
22. Okul koridorlarında ve sınıflarda Türkiye' nin bütünlüğüne vurgu yapan yazı, resim vb. olmalıdır.	0,70	0,68
23. Okul koridorlarında Atatürk' ün milli bir lider olduğunu anlatan yazılar ve görseller olmalıdır.	0,69	0,66
24. Kültürel değerlerin eğitimi için sınıflardaki sıra düzeni klasik olmalıdır.	0,41	0,44
25. Sınıf ve okul çocuğa bulunduğu topluma aitlik duygusu verecek şekilde tasarlanmalıdır.	0,69	0,68
26. Okul koridorlarına asılacak görseller dikkat çekici ve ışığın yeterli olduğu yerlerde olmalıdır.	0,73	0,71
27. Okul koridorlarında Türk kültürünü ve değerlerini anlatan yazı ve afişlerin olduğu panolar olmalıdır.	0,75	0,72
28. Okul içerisinde kültürel değerler ile ilgili çalışmaların (resim, yazı vb...) sergilenebileceği alanlar olmalıdır.	0,74	0,72
29. Okulların ve sınıfların zemini Türk motif ve desenleri ile süslenmiş granitlerle kaplanmalıdır.	0,61	0,63
30. Okul ve sınıflardaki pano, tahta vb. araçların kenarlarına Türk motifleri işlenmelidir.	0,56	0,59
31. Sınıfların perdelerinde geleneksel Türk motifleri kullanılmalıdır.	0,51	0,54
32. Okul ve sınıf kapılarında geleneksel ahşap sanatını yansıtan motifler kullanılmalıdır.	0,56	0,58
33. Okul içerisinde vatan sevgisiyle ilgili bir köşe olmalıdır.	0,75	0,71
34. Okul ve sınıf kitaplığında kültürel değerlerle ilgili kaynaklar olmalıdır.	0,74	0,71
35. Okul içerisinde vatanını seven bir insanın özelliklerini anlatan yazı, afiş vb... olmalıdır.	0,74	0,71
36. Okul koridorlarında ülkemizin sahip olduğu maddi ve manevi değerler yansıtılmalıdır.	0,71	0,69

Anketin faktör yük değerlerinin 0,38 ile 0,75 arasında olduğu görülmektedir. Ayrıca maddeler ile madde toplam korelasyonlarının da 0,40 ile 0,70 arasında olduğu görülmektedir. Madde-toplam korelasyonu, test maddelerinden alınan puanlar ile testin toplam puanı arasındaki ilişkiyi açıklar. Madde toplam korelasyonunun pozitif ve yüksek olması, maddelerin benzer davranışları örneklediğini ve testin iç tutarlılığının yüksek olduğunu gösterir. Genel olarak, madde toplam korelasyonu 0,30 ve daha yüksek olan maddelerin bireyleri iyi derecede ayırt ettiği, 0,20 – 0,30 arasında kalan maddelerin zorunlu görülmesi durumunda teste alınabileceği veya maddelerin düzeltilmesi gerektiği, 0,20’den daha düşük maddelerin ise teste alınmaması gerektiği söylenebilir (Büyüköztürk, 2009, 171). Faktör yük değeri 0,30’un altında olan maddeler de anketten çıkartılmış ve başlangıçta 40 maddeden oluşan “Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri Anketi” faktör analizi sonucunda 36 madde olarak oluşmuştur. Bu yönüyle anketin güvenilir ve geçerli bir araç olduğu kabul edilebilir.

3.6.Verilerin Analizi

Elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Anket maddelerine verilecek cevaplar için “tamamen katılmıyorum, katılmıyorum, kısmen katılıyorum, katılıyorum, tamamen katılıyorum” şeklinde beşli derecelendirme kullanılmıştır. Maddelerdeki ifadeler SPSS programına aktarılırken; Tamamen katılmıyorum bir puan, katılmıyorum iki puan, kısmen katılıyorum üç puan, katılıyorum dört puan ve tamamen katılıyorum beş puan şeklinde değerlendirilmiştir. Anketlerdeki bazı maddeler negatif cümleler oldukları için ters çevrilmiştir. Çevirme işlemi sonucunda negatif cümlelerin olduğu maddelerdeki bir puan beş puana, iki puan dört puana, üç puan yine üç puan, dört puan iki puana ve beş puan bir puana dönüşmüştür. Anketlerde yer alan puanların yüksek olması kültürel ortamın daha yoğun olduğu ortamları, düşük puanlar ise daha düşük seviyeli bir kültürel ortamı belirtmektedir. Öğretmenlerin ve velilerin “Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri Anketi”ne verdikleri cevaplar analiz edilirken bağımsız grup t-testi ve tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) kullanılmıştır.

IV.BÖLÜM

BULGULAR, TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen veriler, alt problemlerdeki sırasına göre analiz edilip, yorumlanmıştır.

4.1.Birinci Alt Probleme Ait Bulgular

Tablo 13’de kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmen ve velilerin verdikleri cevapları yorumlamak için araştırmada kullanılan derecelendirme anketinin güven aralıkları verilmiştir.

Tablo 13: Anketin Güven Aralıkları

ORTALAMA PUANLARIN GÜVEN ARALIĞI	SEÇENEKLER
0-36	Tamamen Katılmıyorum
37-72	Katılmıyorum
73-108	Kısmen Katılıyorum
109-144	Katılıyorum
145-180	Tamamen katılıyorum

Tablo 13’de görüldüğü gibi beşli derecelendirme kullanılan 36 soruluk ankette, bütün sorulara tamamen katılmıyorum cevabı veren bir katılımcının puan aralığı 0-36 puan arasındadır. Bütün sorulara (36 soru) tamamen katılıyorum cevabı veren bir katılımcının puanı ise 180 puandır. Dolayısıyla anketin bütün sorularını yanıtlayan katılımcıların alabilecekleri puanlar 36 ile 180 puan arasında değişmektedir.

Kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmen ve velilerin görüşlerinin hangi düzeyde olduğunu gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 14: Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşlerinin Düzeyi

	N	\bar{X}	sd
ÖĞRETMEN	119	136,24	1042
VELİ	925	133,82	1042

Tablo 14’de görüldüğü gibi hem öğretmenlerin hem de velilerin kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmen ve veli görüşleri anketi ortalama puanlarının güven aralığının (109-144) puan aralığında (öğretmenlerin \bar{X} =136,24, velilerin \bar{X} =133,82) olduğu belirlenmiştir. Bu durum, hem öğretmenlerin hem de velilerin okulların kültürel ortamına ilişkin katılıyorum düzeyinde bir görüşe sahip olduklarını göstermektedir.

4.2.İkinci Alt Probleme Ait Bulgular

Aşağıdaki tabloda araştırmaya katılan öğretmen ve velilerin kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Tablo 15: Araştırmada Yer Alan Öğretmen ve Velilerin Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Görüşlerini Gösteren t-Testi Sonuçları

Ankete katılanlar	N	\bar{X}	ss	sd	t	p
Öğretmen	119	136, 24	24, 19	1042	1, 06	0, 286
Veli	925	133,82	23, 15			

Tablo 15’te görüldüğü gibi kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmen ve veli görüşünde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t_{(1042)}=1,06$ $p>0,05$). Öğretmenlerin kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamı puanları (\bar{X} =136,24) iken, velilerin kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamı puanları ise (\bar{X} =133,82) olarak ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla kültürel değerleri korumaya yönelik

olarak okul ortamı görüşlerinde öğretmen ve veliler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Baydar (2009)'da beşinci sınıf sosyal bilgiler programında yer alan adil olma, sorumluluk, dayanışma ve tarihsel mirasa duyarlılık değerleri ile ilgili bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda yaptığı analizde öğretmen ve öğrencilerin sonuçlarının benzer çıktığını ifade etmiştir. Buradan hareketle değerler eğitimi konusunda öğrenci, öğretmen, velilerin birçok açıdan aynı görüşte olduğu söylenebilir.

4.3.Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular

Kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmen görüşleri anketinin öğretmenlerin cinsiyetlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 16: Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

Öğretmenlerin Cinsiyeti	N	\bar{X}	ss	sd	t	p
Kadın	55	133,50	20,97	117	1,14	0,25
Erkek	64	138,59	26,58			

Tablo 16'da görüldüğü gibi kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin kadın ve erkek öğretmenlerin görüşünde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t_{(117)} = 1,14$ $p > 0,05$). Kadın öğretmenlerin kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamı puanları ($\bar{X} = 133,50$) iken, erkek öğretmenlerin kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamı puanları ise ($\bar{X} = 138,59$) olarak ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla kültürel değerleri korumaya yönelik olarak okul ortamı görüşlerinde kadın ve erkek öğretmenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Bacanlı (1999) Schwartz tarafından geliştirilen ve çeşitli kültürlerde test edilip doğrulanmış olan değer örgütlenmesi kuramının Türk toplumu üzerinde test edilmesi amacıyla yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin değer tercihleri belirlemeye çalışmıştır. Bulguların hem genel grup, hem de cinsiyetler açısından farklılık gösterip göstermediklerine bakarak analiz etmiştir. Çalışmada cinsiyetler açısından ilginç olan bulgu; kızların evrensel ve barışçı değerlere daha çok önem verirken, erkeklerin geleneklere bağlılık ve dindar olmaya değer vermeleri sonucudur. Oysa kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmen görüşlerinde cinsiyetlere göre bir farklılık çıkmamıştır. Kadın ve erkek öğretmenler okulların kültürel değerlere yönelik ortam olmasında ortak görüş belirtmişlerdir.

Tablo 17’de kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmen görüşleri anketinin eğitim düzeyine göre t-testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 17: Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Eğitim Düzeyine Göre t-Testi Sonuçları

Eğitim Durumu	N	\bar{X}	ss	sd	t	p
2 Yıllık Enstitü	46	129, 52	25, 34	117	2, 45	0, 01
Lisans	73	140, 47	22, 59			

Tablo 17’de görüldüğü gibi kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmenlerin eğitim durumuna göre görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($t_{(117)} = 2,45$ $p < 0,05$). Lisans mezunu öğretmenlerin kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamı puanları ($\bar{X} = 140,47$) iken, iki yıllık enstitü mezunu öğretmenlerin kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamı puanları ise ($\bar{X} = 129,52$) olarak ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla kültürel değerleri korumaya yönelik olarak okul ortamı görüşlerinde lisans mezunu öğretmenlerle iki yıllık enstitü mezunu öğretmenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuç lisans mezunu öğretmenlerin iki yıllık enstitü mezunu öğretmenlere göre daha kültürel bir okul ortamı istediklerini göstermektedir.

Tablo 18’de kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmen görüşlerinin meslekteki kıdemlerine göre t-testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 18: Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Meslekteki Kıdemlerine Göre t- Testi Sonuçları

Meslekteki Kıdeminiz	N	\bar{X}	ss	sd	t	p
0-15 yıl	30	143,00	23,69	117	1,78	0,07
16 yıl ve üstü	89	133,96	24,05			

Tablo 18’de görüldüğü gibi kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin 0-15 yıl kıdeme sahip öğretmenler ve 16 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin görüşünde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t_{(117)}=1,78$ $p>0,05$). 0-15 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamı puanları ($\bar{X}=143,00$) iken, 16 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamı puanları ise ($\bar{X}=133,96$) olarak ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla kültürel değerleri korumaya yönelik olarak okul ortamı görüşlerinde ilişkin 0-15 yıl kıdemli öğretmenler ve 16 yıl ve üzeri öğretmenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 19’da kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmen görüşleri anketinin öğretmenlerin yaşına göre ANOVA sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 19: Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Yaşa Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	9700, 20	2	4850, 10	9, 47	0, 00	40 ve üzeri--- 20-29
Gruplarıçi	59353, 72	116	511, 67			
Toplam	69053, 93	118				40 ve üzeri--- 30-39

Tablo 19’da görüldüğü gibi kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmenlerin görüşlerinde yaşlarına göre anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($F_{(2-116)}=9,47$ $p<0,05$). Öğretmenlerin kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin görüşlerinde hangi yaşlar arasında anlamlı farklılık olduğunu belirlemek için Scheffe testi uygulanmıştır. Test sonucunda 20-29 yaşları arasındaki öğretmenlerin puanlarının ($\bar{X} =147,86$), 40 yaş ve üzerindeki öğretmenlerden ($\bar{X} =123,18$), ayrıca 30-39 yaşları arasındaki öğretmenlerin puanlarının ($\bar{X} =137,89$), 40 yaş ve üzerindeki öğretmenlerden ($\bar{X} =123,18$) istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Dolayısıyla yaş olarak daha genç olan öğretmenlerin okul ortamının daha kültürel bir ortam olması gerektiğine ilişkin görüşe sahip olduğu söylenebilir.

Ulusoy (2007) yaptığı araştırmada lise 1, 2 ve 3. sınıf öğrencilerinin lise Tarih programlarında yer alan geleneksel ve demokratik değerlere yönelik öğrenci tutumlarının ve görüşlerinin cinsiyete, sınıf düzeylerine ve okullara göre değişip değişmediğine bakmıştır. Araştırmayı Ankara’ da farklı liselerin 1, 2 ve 3. sınıfında bulunan 824 öğrenci üzerinde yapmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin demokratik değerlere, geleneksel değere oranla daha fazla katılım gösterdiklerini belirtmiştir. Bu araştırmanın sonuçlarına göre Ulusoy’un bu tespitinin değişmeye başladığını genç yaştaki bireylerin kültürel değerlere daha fazla önem vermeye başladığı söylenebilir.

Tablo 20’de kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmen görüşlerinin aynı okulda çalışma yılına göre ANOVA sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 20: Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Aynı Okulda Çalışma Yılına Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	6012, 69	2	3006, 34	5, 53	0, 00	0-5 yıl-- 11 yıl ve üzeri
Gruplarıçi	63041, 23	116	543, 45			
Toplam	69053, 93	118				6-10 yıl-- - 11 yıl ve üzeri

Tablo 20’de görüldüğü gibi kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmenlerin görüşlerinde aynı okulda çalışma yıllarına göre anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($F_{(2-116)}=5,53$ $p<0,05$). Öğretmenlerin kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin görüşlerinde aynı okulda çalışma yılları arasında anlamlı farklılık olduğunu belirlemek için Scheffe testi uygulanmıştır. Test sonucunda 0-5 yıl arasında çalışan öğretmenlerin puanlarının ($\bar{X} =140,07$), 11 yıl ve üzeri çalışan öğretmenlerden ($\bar{X} =119,05$), ayrıca 6-10 arası yıl çalışan öğretmenlerin puanlarının ($\bar{X} =137,53$), 11 yıl ve üzeri çalışan öğretmenlerden ($\bar{X} =119,05$) istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Dolayısıyla aynı okulda çalışma yılına göre çalışma yılı 11 yıldan az olan öğretmenlerin okul ortamının daha kültürel bir ortam olması gerektiğine ilişkin görüşe sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 21’de kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmen görüşlerinin sorumlu olunan sınıfa göre ANOVA sonuçları yer almaktadır.

Tablo 21: Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Sorumlu Olunan Sınıfa Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Gruplararası	4153, 04	3	1384, 34	2, 45	0, 067
Gruplarıçi	64900, 88	115	564, 35		
Toplam	69053, 93	118			

Tablo 21’de görüldüğü gibi kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmenlerin sorumlu olduğu sınıflara (1, 2, 3, 4. sınıf) göre görüşlerinde anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{(3-115)}=2,45$ $p>0,05$).

4.4.Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular

Tablo 22’de kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin veli görüşlerinin öğrenciye yakınlık durumuna göre t-testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 22: Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Veli Görüşlerinin Öğrenciye Yakınlık Durumuna Göre t-Testi Sonuçları

Veli	N	\bar{X}	ss	sd	t	p
Anne	484	134, 71	21, 44	923	1, 22	0, 22
Baba	441	132, 85	24, 87			

Tablo 22’de görüldüğü gibi kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin anne ve babaların görüşünde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t_{(923)}=1,22$ $p>0,05$). Annelerin kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamı puanları ($\bar{X}=134,71$) iken, babaların kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamı puanları ise ($\bar{X}=132,85$) olarak ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla kültürel değerleri korumaya

yönelik olarak okul ortamı görüşlerinde anne ve babalar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 23'te kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin veli görüşlerinin çocukların cinsiyetine göre t-testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 23: Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Veli Görüşlerinin Çocukların Cinsiyetine Göre t-Testi Sonuçları

Çocuk Cinsiyeti	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Kız	466	133,97	22,74	923	0,20	0,84
Erkek	459	133,67	23,58			

Tablo 23'te görüldüğü gibi kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin velilerin çocuklarının cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t_{(923)}=0,20$ $p>0,05$). Kız öğrenci velilerinin kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamı puanları ($\bar{X} =133,97$) iken, erkek öğrenci velilerin kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamı puanları ise ($\bar{X} =133,67$) olarak ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla kültürel değerleri korumaya yönelik olarak okul ortamı görüşlerinde kız öğrenci velileri ile erkek öğrenci velileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Yapıcı ve Zengin (2003), tarafından ilahiyat fakültesi öğrencilerinin değer tercih sıralamaları üzerine yapılan araştırmada, cinsiyet ve öğrenim görülen bölüm etkenleri, değerlerin tercihinde anlamlı bir farklılık çıkarmamıştır. Bununla birlikte ekonomik durum, ilahiyat fakültesini isteyerek ya da istemeyerek tercih etme, öğrenime devam edilen sınıf ve dine önem verme düzeyi gençlerin değer tercihlerinde anlamlı bir farklılık getirmiştir.

Tablo 24'te kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin veli görüşlerinin mesleklere göre ANOVA sonuçları verilmiştir.

Tablo 24: Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Veli Görüşlerinin Mesleklere Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	151115, 56	3	5038, 52	9, 66	0, 00	Kamu Personeli---İşçi
Gruplarıçi	480149, 41	921	521, 33			Kamu Personeli--- Serbest Meslek
Toplam	495264, 97	924				Kamu Personeli--- Esnaf Serbest Meslek--- Esnaf

Tablo 24’te görüldüğü gibi kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin velilerin görüşlerinde mesleklerine göre anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($F_{(3-921)} = 9,66$ $p < 0,05$). Velilerin kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin görüşlerinde meslekleri arasında anlamlı farklılık olduğunu belirlemek için Scheffe testi uygulanmıştır. Test sonucunda kamu personeli olan velilerin puanlarının ($\bar{X} = 139,16$), işçi velilerden ($\bar{X} = 129,21$), ayrıca kamu personeli olan velilerin puanlarının ($\bar{X} = 139,16$), serbest meslek sahibi velilerden ($\bar{X} = 133,74$), ayrıca kamu personeli olan velilerin puanlarının ($\bar{X} = 139,16$), esnaf velilerden ($\bar{X} = 127,28$), ayrıca serbest meslek sahibi velilerin puanlarının ($\bar{X} = 133,74$), esnaf velilerden ($\bar{X} = 127,28$) istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Dolayısıyla kamu personeli olan velilerin diğer meslek gruplarına göre okul ortamının daha kültürel bir ortam olması gerektiğine ilişkin görüşe sahip olduğu ve serbest meslek sahibi velilerin esnaf olan velilerden okul ortamının daha kültürel bir ortam olması gerektiğine ilişkin görüşe sahip oldukları söylenebilir.

Uğurlu (2012) 7. sınıf sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerlerin kazanılmışlık düzeyini veli boyutunda tespit etmek amacıyla Kastamonu ili merkez ilçesindeki 248, 7. Sınıf öğrenci velisi üzerinde bir çalışma yapmıştır. Araştırmacı kendi hazırladığı “7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Değerlerin Kazanımında Veli Görüşleri Belirleme Ölçeği” ile verileri toplamıştır. Yaptığı

analizler sonucunda velilerin mesleklerine göre öğrencilerin değerleri kazanma düzeylerinin aynı olduğunu bulmuştur. Bu araştırmada ise velilerin mesleklerine göre kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamı görüşleri farklılıklar göstermektedir.

Tablo 25'te kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin veli görüşlerinin velilerin eğitim düzeyine göre ANOVA sonuçları yer almaktadır.

Tablo 25: Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Veli Görüşlerinin Eğitim Düzeyine Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	13178, 26	4	3294, 56	6, 28	0, 00	Lisans--- İlkokul
Gruplarıçi	482086, 70	920	524, 00			Lisans--- Lise
Toplam	495264, 97	924				MYO- İlkokul

Tablo 25'te görüldüğü gibi kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin velilerin görüşlerinde öğrenim düzeylerine göre anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($F_{(4-920)}=6,28$ $p<0,05$). Velilerin kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin görüşlerinde hangi eğitim düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğunu belirlemek için Scheffe testi uygulanmıştır. Test sonucunda lisans mezunu olan velilerin puanlarının ($\bar{X}=139,25$), ilkokul mezunu olan velilerden ($\bar{X}=129,86$), ayrıca lisans mezunu olan velilerin puanlarının ($\bar{X}=139,25$), lise mezunu olan velilerden ($\bar{X}=132,52$), ayrıca MYO mezunu olan velilerin puanlarının ($\bar{X}=139,57$), ilkokul mezunu velilerden ($\bar{X}=129,86$) istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Dolayısıyla lisans mezunu olan velilerin lise ve ilkokul mezunu olanlara göre okul ortamının daha kültürel bir ortam olması gerektiğine ilişkin görüşe sahip olduğu ve MYO mezunu olan velilerin ilkokul mezunu olan velilere göre okul ortamının daha kültürel bir ortam olması gerektiğine ilişkin görüşe sahip oldukları söylenebilir.

Ünlü (2012) ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin kültür kavramına ilişkin algılarını incelemek amacıyla çalışma yaptığı çalışmanın analizi sonucunda öğrencilerin, kültür kavramıyla ilgili farklı tanımlamalarda bulduklarını ve kültürü geçmişle ilişkilendirdiklerini tespit etmiştir. Anne-baba eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin kültürü geçmiş ve günümüz ile ilişkilendirebilme düzeylerinin de arttığı tespit edilmiştir.

V.BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlar sunulmuş ve hem uygulamaya yönelik hem de benzer konularda yapılacak araştırmalara yönelik öneriler geliştirilmeye çalışılmıştır.

5.1.Sonuç

Bu araştırma, 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Kastamonu'da kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamına ilişkin öğretmen ve veli görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmaya 119 sınıf öğretmeni, 925 ilkokul öğrencisinin velisi katılmıştır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Öğretmenlerin ve velilerin demografik bilgilerini almak için “Kişisel Bilgi Formu”nun kullanıldığı araştırmada, veli ve öğretmen görüşlerini almak için araştırmacı tarafından oluşturulmuş 36 maddelik tek faktörlü bir ölçme aracı olan “Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri Anketi” kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizi yapılmış ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Analiz sonuçları öğretmenlerin ve velilerin kültürel değerleri korumaya yönelik olarak okul ortamı görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermiştir.
- Benzer şekilde veli görüşlerinde anne ve babalar arasında da anlamlı bir fark bulunmamıştır. Anneler de babalar da okulları tasarlanırken kültürel değerlerin yansıtılmasını istemektedirler.
- Veli görüşlerine göre kız öğrenci velileri ile erkek öğrenci velileri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.
- Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Erkek öğretmenler de kadın öğretmenler de okulların kültürel değerleri yansıtması konusunda benzer görüşlere sahiptirler.

- Öğretmenlerin eğitim düzeylerine göre iki yıllık enstitü mezunu ile lisans mezunları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Lisans mezunu öğretmenlerin okul ortamında daha kültürel bir ortam olması gerektiği görüşüne sahip oldukları bulunmuştur.
- Öğretmenlerin meslekteki kıdemlerine göre de okul ortamının kültürel olmasıyla ilgili aralarında anlamlı bir fark bulunmamıştır.
- Öğretmenlerin yaşlarına göre görüşlerinde ise anlamlı bir fark bulunmuştur. Genç öğretmenlerin okul tasarlanırken daha kültürel bir ortam olması gerektiği görüşüne sahip olduğu ortaya çıkmıştır.
- Öğretmenlerin aynı okulda çalışma yılına göre de görüşlerinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Aynı okulda çalışma yılı daha az olan öğretmenler daha kültürel bir okul ortamı istemektedirler.
- Öğretmenlerin sorumlu olduğu sınıflara göre kültürel bir okul ortamıyla ilgili görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.
- Velilerin mesleklerine göre görüşlerinde ise anlamlı bir fark bulunmuştur. Kamu personeli olan velilerin işçi, serbest meslek sahibi ve esnaf velilere göre daha kültürel bir ortam istediği; ayrıca serbest meslek sahibi velilerin esnaf velilere göre daha kültürel bir ortam istediği sonucuna ulaşılmıştır.
- Velilerin eğitim düzeyine göre görüşlerinde de anlamlı bir fark bulunmuştur. Lisans mezunu veliler, lise ve ilkokul mezunu velilere göre daha kültürel bir okul ortamı istediği; ayrıca MYO mezunu velilerin ilkokul mezunu velilere göre daha kültürel bir okul ortamı istediği söylenebilir. Velilerin eğitim düzeyleri arttıkça kültürel bir okul ortamı isteğinin arttığı söylenebilir.

5.2.Öneriler

Araştırma sonuçları kapsamında aşağıdaki öneriler getirilebilir.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Bu araştırma ilkokul sınıf öğretmenleri ve ilkokul öğrencilerinin velileri üzerinde yapılmıştır. Farklı eğitim kademelerinde benzer çalışmalar yapılabilir.
- Akademisyenlerin ve okul yöneticilerinin kültürel değerleri korumaya yönelik okul ortamı ile ilgili görüşleri alınabilir.
- Farklı disiplinler (mühendislik-mimarlık ve eğitim bilimleri gibi) birlikte araştırılabilir.
- Eğitim ortamlarının kültürel değerlere göre tasarlanmasının değerlerin aktarımına etkisi araştırılabilir.

MEB' e Yönelik Öneriler

- Eğitim ortamları, çocukların, öğretmenlerin ve idarecilerin istek ve ihtiyaçlarının dikkate alınmasının yanında kültürel değerleri yansıtan bir okul olarak da tasarlanmalıdır.
- Kültürel değerleri yansıtacak bir okulun, hizmet vereceği bütün toplumun değerlerini yansıtması gerekmektedir.
- Modern toplumlar eğitim ortamlarını tasarlarırken, kendi kültürel değerlerini bu tasarımda dikkate almalıdır.
- Eğitim ortamları bütün değerlere cevap verecek şekilde planlanarak yapılmalıdır.
- Okullar tasarlanırken hem çağdaş hem de kültürel öğeler dikkate alınmalıdır.
- Kültürel değerlerin genç nesillere aktarılmasında örtük programın işlevselliği artırılmalıdır.

Eğitimcilere Yönelik Öneriler

- Görsellerin eğitimde etkisinin çok fazla olduğu dikkate alındığında, okul binalarının dış ve iç duvar yüzeylerinin, resim vb. ile süslenmesinin eğitim ortamlarını daha çekici hale getireceği düşünülmektedir.
- Okullarda eğitim ortamlarının kültürel değeri yansıtıcı özellikte tasarlanmasının, eğitimde istenilen hedeflere ulaşılmasında önemli olduğu düşünülmektedir.
- İlkokul eğitim ortamları toplum hayatından izler taşımalıdır.
- Bireyin hayatının şekillendirmesinin ilk adımı olan ilkokullarda görevli öğretmenler kültürel değeri yaşayarak ve yaşatarak çocuklara örnek olmalıdırlar.
- Öğretmenler sorumlu oldukları sınıfları, kültürel değeri korumaya yönelik tasarlamalıdırlar.

KAYNAKÇA

- Akbaş, O.** (2004). *Türk Milli Eğitim Sisteminin Duyuşsal Amaçlarının İlköğretim II. Kademedeki Gerçekleşme Derecesinin Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Akbaş, O.** (2009). İlköğretim Okullarında Görevli Branş Öğretmenlerinin Değer Öğretimi Yaparken Kullandıkları Etkinlikler: 2004 ve 2007 Yıllarına İlişkin Bir Karşılaştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. Cilt 17. No. 2, 403-414.
- Akıncı, A.** (2005). Hayata Anlam Vermede Dini Değerlerin ve Din Öğretiminin Rolü. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 3 (9), 7- 24.
- Akpınar, B.** (2011). Değerler Eğitiminde Bileşke Modeli. *Eğitime Bakış Dergisi*. Yıl: 7 Sayı: 19, 30-38.
- Altun, S. A.** (2003). Eğitim Yönetimi ve Değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1 (1), 7- 18.
- Aydın, M.** (2003). Gençliğin Değer Algısı: Konya Örneği. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1 (3), 121-144.
- Aydın, M.** (2011). Değerler, İşlevleri ve Ahlak. *Eğitime Bakış Dergisi Yıl: 7 Sayı: 19*, 39- 45.
- Bacanlı, H.** (1999). Üniversite Öğrencilerinin Değer Tercihleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. Güz sayı 2. 597- 611.
- Bacanlı, H.** (2002). *Gelişim ve Öğrenme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bakioğlu, A. ve Silay, N.** (2011). *Yüksek Öğretim ve Öğretmen Yetiştirmede Karakter Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Balat, U. G.** (2004). Çocuklar ve Değerler Eğitimi. *Çoluk Çocuk Dergisi*, 45, 18-20.

- Balçı, A.** (2001). *Etkili Okul ve Okul Geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Balçı, F. A. ve Yelken, T. Y.** (2010). İlköğretim Öğretmenlerinin “Değer” Kavramına Yükladıkları Anlamlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 39, 81-90.
- Baydar, P.** (2009). *İlköğretim Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Programında Belirlenen Değerlerin Kazanım Düzeyleri ve Bu Süreçte Yaşanılan Soruların Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adana.
- Beil, B.** (2003). *İyi Çocuk, Zor Çocuk Doğru Davranış Çocuklara Nasıl Kazandırılır?* (Çev. Cuma Yorulmaz).Ankara: Arkadaş Yayıncılık.
- Bilgin, N.** (1995). *Sosyal Psikolojide Yöntem ve Pratik Çalışmalar*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Bolay, S. H.** (2007). Değerlerimiz ve Günlük Hayat. *DEM Dergi Yıl: 1 Sayı: 1* 12-19.
- Bolay, S. H.** (2009). *Felsefe Doktrinleri ve Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Büyüköztürk, Ş.** (2009). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Celkan, H. Y.** (1991). Beşeri Kültürün Temel Ögesi Aile. *Aile ve Toplum. Başbakanlık Aile Araştırması Kurumu Dergisi. Sayı 1 Cilt 1.* 81- 85
- Cevizci, A.** (2000). *Paradigma Felsefe Terimler Sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları.

- Çağlar, İ.** (2001). Yönetim-Kültür Bağlamında Türk Yönetim Modelinin Saptanmasına Yönelik Kavramsal Bir Çalışma. *Gazi Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3/2001, 125-148
- Çalışkur, A.** , Demirhan, A. ve Bozkurt, S. (2012). Değerlerin Belirli Meslek Alanları ve Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. C.17, S.1, 219-236.
- Çavdar, M.** (2009). *İlköğretim Öğretmenlerinin Bireysel Değerlerinin Çok Boyutlu İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çelikten, M.** (2006). Kültür ve Öğretmen Metaforları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı: 21 Yıl: 2006/2* 269-283.
- Çengelci, T.** (2010). *İlköğretim Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitiminin Gerçekleşmesine İlişkin Bir Durum Çalışması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Çengelci, T.** , Hancı, B. ve Karaduman, H. (2013). Okul Ortamında Değerler Eğitimi Konusunda Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri. *Değerler Eğitimi Dergisi*. Cilt 11, No. 25, 33-56.
- Çetinkaya, Ç.** (2011). *Tasarım ve Kavram İlişkisinin İç Mimarlık Temel Tasarım Eğitimi Kapsamındaki Yeri: Farklı İki Üniversite Örneği Üzerinden Temel Tasarım Eğitimi Üzerine Bir Araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Çiftçi, N.** (2003). Kohlberg' in Bilişsel Ahlâk Gelişimi Teorisi: Ahlâk ve Demokrasi Eğitimi. *Değerler Eğitimi Dergisi*. Cilt I, Sayı1. 43-47.

- Çubukçu, Z. ve Girmen, P.** (2006). Ortaöğretim Kurumlarının Etkili Okul Özelliklerine Sahip Olma Düzeyleri. *Sosyal Bilimler Dergisi Sayı: 16*, 121-136.
- Dağabakan, F. Ö.** (2006). İki Ayrı Kültür, İki Farklı Dil. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi Sayı 3*,. 209- 215.
- Demircioğlu, İ. H. Tokdemir, M. A.** (2008). Değerlerin Oluşturulma Sürecinde Tarih Eğitimi: Amaç, İşlev ve İçerik, *Değerler Eğitimi Dergisi. Cilt: 6, No: 15* 69- 88.
- Demirel, Ö.** (2002). *Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirel, Ö.** (2005). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirtaş, S.** (2009). *Çocuk Yuvasında Kalan Korunmaya Muhtaç Ocuların Değer Eğitiminde Yaratıcı Dramanın Etkililiği*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dilmaç, B.** (1999). *İlköğretim Öğrencilerine İnsani Değerler Eğitimi Verilmesi ve Ahlaki Olgunluk Ölçeği İle Eğitimin Sınanması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Dilmaç, B.** (2007). *Bir Grup Fen Lisesi Öğrencisine Verilen İnsani Değerler Eğitiminin İnsani Değerler Ölçeği İle Sınanması*, Yayımlanmamış Doktora Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Durmuş, S.** (2006). *İlköğrenim Öncesi ve İlköğrenim Yapılarında Planlama ve Tasarım Sürecine Katılımcı Yaklaşım*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Ekşi, H.** (2003). Temel İnsani Değerlerin Kazandırılmasında Bir Yaklaşım: Karakter Eğitimi Programları. *Değerler Eğitimi Dergisi 1 (1)*. 79- 96.
- Ekşi, H. ve Katılmış, A.** (2011). *Karakter Eğitimi El Kitabı*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Emiroğlu, S.** (2011). Kitap Tanıtımı Hayati Hökelekli Ailede, Okulda, Toplumda Değerler Psikolojisi ve Eğitimi. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi Cilt: 20, Sayı: 2*, 215- 217.
- Emrem, S.** (2008). *Olumlu Öğrenme Ortamı Yaratmada Öğretmen-Öğrenci Etkileşiminin Rolü*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Erdem, A. R.** (2003). Üniversite Kültüründe Önemli Bir Unsur: *Değerler. Değerler Eğitimi Dergisi, 1(4)*, 55- 72.
- Erdönmez, M. İ. Ö.** (2007). İlköğretim Okulu Bahçelerinde Peyzaj Tasarım Normları. *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 107-122.
- Evin, İ. ve Kafadar, O.** (2004). İlköğretim Sosyal Bilgiler Programının ve Ders Kitaplarının Ulusal ve Evrensel Değerler İçerik Çözümlemesi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Cilt:2, Sayı:3, Yaz*, 293-304.
- Fichter, J.** (2009). *Sosyoloji Nedir?. (Çev: Nilgün Çelebi)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Genç, S. Z.** (2005). İlköğretim I. Kademedeki Okul-Aile İşbirliği İle İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 3(2)*, 227-243.
- Gökalp, Z.** (1973). *Terbiyenin Sosyal ve Kültürel Temelleri I. Devlet Kitapları*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Güngör, E.** (2012). *Türk Kültürü ve Milliyetçilik*, İstanbul: Ötüken Neşriyat.

- Güngör, E.** (2010). *Değerler Psikolojisi Üzerine Araştırmalar*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Gür, Ş. Ö. ve Zorlu, T.** (2002). *Çocuk Mekanları*. İstanbul: Yapı Endüstri Merkezi Yayınları.
- Gürkaynak, İ.** (1988). Çevresel Psikoloji Doğası, Tarihçesi, Yöntemleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi Cilt 21 Sayı 1- 2*, 1-9.
- Gürsoy, F. ve Coşkun, T.** (2006). Büyük Ebeveynleriyle Yaşayan Çocukların Aile Ortamlarını Değerlendirmeleri. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15, (1)*, 151–164
- Güvenç, B.** (2011a). *Kültürün Abc' si*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları 5. Baskı.
- Güvenç, B.** (2011b) . *İnsan ve Kültür*. İstanbul: Boyut Yayıncılık.
- Halstead, J. M. and Taylor, M. J.** (2000). Learning and Teaching About Values: A Review Of Recent Research. *Cambridge Journal Of Education*, 30 (2), 169-203.
- Hebert, E. A.** (1998). Design Matters: How School Environment Affects Children. *Educational Leadership/September Crow Island School*. Winnetka. 69-70.
- Helvacı, M. A. ve Aydoğan, İ.** (2011). Etkili Okul ve Etkili Okul Müdürüne İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 4/ 2*, 41- 60.
- İncekara Tokatlı, F. B.** (1999). *Mimari Mekanın Algılanmasında Fizyolojik ve Psikolojik Etmenler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne.
- İşcan, C. D.** (2007). *İlköğretim Düzeyinde Değerler Eğitimi Programının Etkililiği*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Karatay, H. (2011). Karakter Eğitiminde Edebi Eserlerin Kullanımı. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 6/1 Winter 2011*, 1398-1412.

Kaymakcan, R. ve Meydan, H. (2011) . Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Programları ve Öğretmenlerine Göre Değerler Eğitimi. *Değerler Eğitimi Dergisi. Cilt: 9 No: 21*, 27- 51.

Kenan, S. (2007). Modern Eğitimde Değer Arayışları. *DEM Dergi, Sayı.1*, 28-33.

Keskinöglü, Ş. M. (2008). *İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerine Uygulanan Mesnevi Temelli Değerler Eğitimi Programının Ahlaki Olgunluğa ve Saldırganlık Eğilimine Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kıldan, A. O. (2007). Okul Öncesi Eğitim Ortamları. *Kastamonu Eğitim Dergisi. Cilt: 15 Sayı: 2*, 501-510.

Kıldan, A. O. (2010). Okul Öncesi Eğitim Bağlamında Eğitim Hizmetlerinde Kalite. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. C 15. S. 2*, 111-130.

Kıldan, A. O. (2011). Güne Güneşin Doğuşunu İzleyerek Başlamak Gibidir Hayata Okul Öncesi Eğitimle Başlamak. *Eğitime Bakış Dergisi. No. 20*, 16-20.

Kızılçelik, S. ve Erjem, Y. (1994). *Açıklamalı Sosyoloji Terimler Sözlüğü*. Ankara: Atilla Kitabevi.

Kocadaş, B. (2005). Kültür ve Medya. *Bilig Dergisi Ahmet Yesevi Üniversitesi. Yaz / 2005 _ Sayı 34*, 1-13.

Kottak, C. P. (2001). *Antropoloji*. İstanbul: Ütopya Yayınları.

- Kuçuradi, İ.** (2003). *İnsan ve Değerleri*. Ankara:Türkiye Felsefe Kurumu.
- Marshall, G.** (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*. (Çev:Osman Akınhay ve Derya Kömürcü). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- MEB.** (2009a). *İlköğretim 1, 2, ve 3. Sınıflar Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara.
- MEB.** (2009b). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıflar Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara.
- Nişancı, Z. N.** (2012). Toplumsal Kültür-Örgüt Kültürü İlişkisi ve Yönetim Üzerine Yansımaları. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi, Cilt 1, Sayı 1*, 1279- 1293.
- Özensel, E.** (2003). Sosyolojik Bir Olgu Olarak Değer. *Değerler Eğitimi Dergisi, 1 (3)*, 217-239.
- Özkan, H. H.** (2006a). Popüler Kültür ve Eğitim. *Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi. Cilt : 14. No: 1* 29-38.
- Özkan, R.** (2006b). *Türk Eğitim Sisteminde Himayeci Değerler İlköğretim Ders Kitapları Örneği*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Reboul, O.** (1995). Değerlerimiz Evrensel Midir? (Çev: Hüseyin Izgar) . *Eğitim Yönetimi, Sayı: 3*, 363-375.
- Robbins, A.** (1999). *Sınırsız Güç*. (Çev:Mehmet Değirmenci) İstanbul: İnkilap Kitabevi.
- Rokeach, M.** (1973). *The Nature of Human Values*. New York: Free Press.

- Ryan, K.** (1993). Mining the Values in the Curriculum, *Educational Leadership*, 51(3), 16-18.
- Sarı, M.** (2007). *Demokratik Değerlerin Kazanımı Sürecinde Örtük Program: Düşük ve Yüksek "Okul Yaşam Kalitesi" ne Sahip İki İlköğretim Okulunda Nitel Bir Çalışma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adana.
- Sarı, Y.** (2009). *Okul Müdürlerinin Kültürel Değerlerinin Yönetim Üzerindeki Etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Senemoğlu, N.** (2007). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*. Ankara: Gönül Yay.
- Sivri, H.** (1993). *Fiziksel ve Mekânsal Çevrenin Çocuk Davranışına ve Gelişimine Etkileri Çocuk İçin Oluşturulacak Çevrede Tasarım Verilerinin Saptanması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Şahin, K.** (2011). Kültürel Yozlaşmaya Neden Olan Bir Unsur Olarak Televizyon. *Sosyal Bilimler Dergisi*. Ocak 2011 Cilt 1 Sayı 1, 243-278.
- Şimşek, N.** (2013). Hayat Bilgisinde Kişisel Nitelik (Değer) Öğretimi. *The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science Volume 6 Issue 1*, 1325-1346.
- Taşpınar M. ve Atıcı, B.** (2002). Öğretim Model, Strateji, Yöntem ve Becerileri/ Teknikleri: Kavramsal Boyut. *Eğitim Araştırmaları*, Yıl: 2, Sayı: 8, 207–215.
- Tezcan, M.** (1985). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. No: 150..
- Timuçin, A.** (2005). Değer Nedir?. *Felsefe Dünyası 2005/1*, sayı 41, 10- 19.

- Tok, H.** (2008). *Gramer Tabanlı Mimari Tasarım: Mardin’de İlköğretim Okulu Tipolojileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tolan, B.** (2005). *Sosyoloji*, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Turan, S. ve Aktan, D.** (2008). Okul Hayatında Var Olan ve Olması Düşünülen Sosyal Değerler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 6(2), 227-259.
- Turan, Ş.** (2010). *Türk Kültür Tarihi Türk Kültüründen Türkiye Kültürüne ve Evrenselliğe*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Turhan, M.** (2002). *Kültür Değişmeleri*. İstanbul: Çamlıca Yayınları.
- Uğurlu, M.** (2012). *İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Değerlerin Kazanılmışlık Düzeyinin Veli Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Uludağ, Z. ve Odacı, H.** (2002). Eğitim Öğretim Faaliyetlerinde Fiziksel Mekan. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 153–154,
- Uludağ, Z.** (2008). İnsan ve Mekân İlişkisinde Okul. *Eğitime Bakış Dergisi*, (11), 15-22.
- Ulusoy, K.** (2007). *Lise Tarih Programında Yer Alan Geleneksel ve Demokratik Değerlere Yönelik Öğrenci Tutumlarının ve Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Umucu, E. ve Acar Voltan, N.** (2011). Grupla Psikolojik Danışma Sürecinde Direnç Ögesi Olan Kültürel Etmenlere Psikolojik Danışmanın Müdahalesi. *Ege Eğitim Dergisi*. (12) 1, 99-113.

- Uygur, N.** (2006). *Kültür Kuramı*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Uysal, E.** (2003). Değerler Üzerine Bazı Düşünceler ve Bir Erdem Tasnifi Denemesi: İnsanî Erdemler–İslâmî Erdemler. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Cilt: 12, Sayı:1*, 51-69.
- Ültanır, G.** (2003). Eğitim Kültür İlişkisi-Eğitimde Kültürün Hangi Boyutlarının Genç Kuşaklara Aktarılacağı Kaygısı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt 23. Sayı 3*. 291- 309.
- Ünlü, İ.** (2012). İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Kültür Algılarının İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 13, Sayı 1, Nisan 2012*, 77- 92.
- Yapıcı, A. ve Zengin, S. Z.** (2003) . İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Değer Tercih Sıralamaları Üzerine Psikolojik Bir Araştırma: Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Örneği. *Değerler Eğitimi Dergisi, 1 (4)*, 173-206.
- Yaşar, Ş.** (1998). Yapısalcı Kuram ve Öğrenme-Öğretme Süreci. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt 8, Sayı1-2, Güz*, 68-75.
- Yavuzer, H.** (2013a). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H.** (2013b). *Okul Çağı Çocuğu*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H.** (2013c). *Çocuk Eğitimi El Kitabı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yazıcı, K.** (2007). Değerler Eğitimine Genel Bir Bakış. *TÜBAR-XIX-/2006-Bahar*, 499- 522.
- Yel, S. ve Aladağ, S.** (2012). Sosyal Bilgilerde Değerlerin Öğretimi. Editör M. Safran. *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Yılmaz, M.** (2007). Öğrenme Stilleri ve Değerler Eğitimi. *DEM Dergi. C. 2, (1)*. 120-121.
- Yiğit, M. F. ve Tarman, B.** (2013). Değerler Eğitiminin İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarındaki Yeri ve Önemi. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi: 4(2)*, 79-102
- Yiğit, R.** (2011). Emekli Polislerin Benlik Saygılarının Sahip Oldukları Değerler Açısından İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 7, Sayı 1*, 86-94.
- Yiğittir, S. ve Öcal, A.** (2010). İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Değer Yönelimleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı.24*, 407-416.

İnternet Kaynakları

- Anstran, D. ve Kirkbride E.** (2002). The Education Environment Program http://www.designshare.com/Research/Anstrand_Kirkbride/EEP.html 25 Aralık 2013 tarihinde erişildi.
- Ciravoğlu, A.** (2004). Çocuk Mekanlarını Tasarlamak: Ana ve İlköğretim Okulları.38-39. http://anibal.gyte.edu.tr/hebe/AbIDrive/75357016/w/Storage/3262010_2_256_75357016/Downloads/okullar-mimarist-2004-1.pdf 27 Aralık 2013 tarihinde erişildi.
- Evans, C. F.** (2005). Values In The Practice Of Teaching, and Questions For Quality and Equity In Schools. *Improving Schools*, 8(1), 59-77. 16 Aralık 2013 tarihinde erişildi, SAGE.
- Huitt, W.** (2004). Values. *Educational Psychology Interactive*. Valdosta, GA: Valdosta State University., <http://www.edpsycinteractive.org/topics/affect/values.html> 25 Aralık 2013 tarihinde erişildi.
- www.tdk.gov.tr 21 Aralık 2013 tarihinde erişildi.

EKLER

Ek-1: Araştırmada Kullanılan Veli Anketi

VELİ ANKETİ

Değerli Veli,

Bu anket “Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri ” konulu Yüksek Lisans Tezi için veri toplamak amacı ile geliştirilmiştir. Anket sorularını dikkatli bir biçimde okuyup bu sorulara içtenlikle cevap vermeniz, yapılacak çalışmanın amacına ulaşmasına katkıda bulunacaktır. Ankete vereceğiniz cevaplar, bu araştırma dışında kullanılmayacaktır. İstatistiksel işlemlerin amacına ulaşması için boş bırakılan cevap olmamalıdır. Anket en fazla 15 dakikanızı alacaktır. LÜTFEN HİÇBİR MADDEYİ CEVAPSIZ BIRAKMAYINIZ.

Bu araç iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler, ikinci bölümde ise, okul ortamına ilişkin sorular yer almaktadır. Yapacağınız katkılardan dolayı şimdiden teşekkür eder, saygılar sunarım.

Hüseyin GÜMÜŞ
Kastamonu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

I.BÖLÜM (KİŞİSEL BİLGİ FORMU)

AÇIKLAMA: Bu bölümde kişisel bilgilerinizle ilgili sorular bulunmaktadır. Soruları cevaplarırken, durumunuza uygun seçeneğe (**X**) işaretini koyunuz, boş bırakılan yerlere istenilen bilgileri yazınız.

1.Yaşınız:

() 20- 29 yaş arası () 30- 39 yaş arası () 40 yaş ve üzeri

2.Çocuğa Yakınlık:

() Anne () Baba

3.Mesleğiniz:

() İşçi (Toprak, Sanayi vb.) () Esnaf () Kamu Personeli
() Serbest Meslek

4.Çocuğunuzun Cinsiyeti:

() Kız () Erkek

5.Çocuğunuzun Yaşı:

() 6 () 7 () 8 () 9 () 10 () 11

6.Eğitim Düzeyiniz:

() İlkokul () Ortaokul () Lise () İki Yıllık MYO () Lisans

7.Aylık gelir durumunuz:

() 0 - 999 TL arası () 1000 - 1999 TL arası () 2000 TL ve üstü

8.Çocuğunuzun okulunun adı:**II.BÖLÜM (ANKET)****AÇIKLAMA:** Aşağıdaki ifadelerden her birini okuduktan sonra verilen ifadeye ne ölçüde katıldığınızı gösteren sütuna " X" işareti koyunuz.

		Tamamen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	Okulların bahçesi kültürel değerler eğitimine uygun tasarlanmalıdır.					
2	Okula geldiğimde kendimi kültürel değerlerimizin yaşandığı ve yaşatıldığı bir ortamda hissetmeliyim.					
3	İlkokul binaları Selçuklu ve Osmanlı mimarisinden esinlenerek yapılmalıdır.					
4	Okul bahçelerinde geleneksel oyunların oynanabileceği özel alanlar (seksek çizgileri vb...) olmalıdır.					
5	Okul koridorlarında bilimsel afişler yerine kültürel afişler yer almalıdır.					
6	Okulların bahçelerinde Türk büyüklerinin büstlerinin bulunduğu saygı köşesi bulunmalıdır.					
7	Okul bahçesindeki çöp kutularının üzerlerine temizlik ile ilgili atasözleri yazılmalıdır.					
8	Okullar buldukları bölgelerin kültürel değerlerini yansıtacak köşelerle donatılmalıdır.					
9	Okullarda kültürel değerler kapsamında şenlikler yapılmalıdır.					
10	Okullarda diğer sınıflardan farklı olarak Türk kültürüne göre düzenlenmiş değerler sınıfı oluşturulmalıdır.					
11	Okullarda değerler eğitimi için teknolojik araç- gereçler (tv, bilgisayar, sinevizyon, akıllı tahta vb...) bulunmalıdır.					
12	Okulların uygun bölümlerine değerler eğitimi ile ilgili mesaj veren özlü sözler yazılmalıdır.					
13	Okulların kantin ya da yemekhanesinde geleneksel Türk yemekleri yapılmalıdır.					
14	Okullarda Türkiyedeki farklı kültürlerin değerlerini yansıtan köşeler olmalıdır.					
15	Okulların dış duvarlarına (Nasrettin Hoca, Keloğlan, Dede Korkut vb...) milli kahramanların resimleri yapılmalıdır.					

16	Okul koridorlarına Türk büyüklerinin resimleri asılmalıdır.					
17	Okullarda Türk büyüklerinin hayatlarını anlatan köşeler olmalıdır.					
18	Sınıflara, salonlara ve bahçedeki yapılara Türk büyüklerinin isimleri verilmelidir.					
19	Okulların koridorlarında milli kahramanlıkların yansıtıldığı resim, minyatür vb. olmalıdır.					
20	Okul koridorlarında milli bayramlar ile ilgili bilgilendirici afiş, resim vb. görseller bulunmalıdır.					
21	Okul koridorlarında dini bayramlar ile ilgili bilgilendirici afiş, resim vb. görseller bulunmalıdır.					
22	Okul koridorlarında ve sınıflarda Türkiye' nin bütünlüğüne vurgu yapan yazı, resim vb. olmalıdır.					
23	Okul koridorlarında Atatürk' ün milli bir lider olduğunu anlatan yazılar ve görseller olmalıdır.					
24	Kültürel değerlerin eğitimi için sınıflardaki sıra düzeni klasik olmalıdır.					
25	Sınıf ve okul çocuğa bulunduğu topluma aitlik duygusu verecek şekilde tasarlanmalıdır.					
26	Okul koridorlarına asılacak görseller dikkat çekici ve ışığın yeterli olduğu yerlerde olmalıdır.					
27	Okul koridorlarında Türk kültürünü ve değerlerini anlatan yazı ve afişlerin olduğu panolar olmalıdır.					
28	Okul içerisinde kültürel değerler ile ilgili çalışmaların (resim, yazı vb...) sergilenebileceği alanlar olmalıdır.					
29	Okulların ve sınıfların zemini Türk motif ve desenleri ile süslenmiş granitlerle kaplanmalıdır.					
30	Okul ve sınıflardaki pano, tahta vb. araçların kenarlarına Türk motifleri işlenmelidir.					
31	Sınıfların perdelerinde geleneksel Türk motifleri kullanılmalıdır.					
32	Okul ve sınıf kapılarında geleneksel ahşap sanatını yansıtan motifler kullanılmalıdır.					
33	Okul içerisinde vatan sevgisiyle ilgili bir köşe olmalıdır.					
34	Okul ve sınıf kitaplığında kültürel değerlerle ilgili kaynaklar olmalıdır.					
35	Okul içerisinde vatanını seven bir insanın özelliklerini anlatan yazı, afiş vb... olmalıdır.					
36	Okul koridorlarında ülkemizin sahip olduğu maddi ve manevi değerler yansıtılmalıdır.					

Ek-2: Araştırmada Kullanılan Öğretmen Anketi

ÖĞRETMEN ANKETİ

Değerli Öğretmenim,

Bu anket “Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri ” konulu Yüksek Lisans Tezi için veri toplamak amacı ile geliştirilmiştir. Anket sorularını dikkatli bir biçimde okuyup bu sorulara içtenlikle cevap vermeniz, yapılacak çalışmanın amacına ulaşmasına katkıda bulunacaktır. Ankete vereceğiniz cevaplar, bu araştırma dışında kullanılmayacaktır. İstatistiksel işlemlerin amacına ulaşması için boş bırakılan cevap olmamalıdır. Anket en fazla 15 dakikanızı alacaktır. LÜTFEN HİÇBİR MADDEYİ CEVAPSIZ BIRAKMAYINIZ.

Bu araç iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler, ikinci bölümde ise, okul ortamına ilişkin sorular yer almaktadır. Yapacağınız katkılardan dolayı şimdiden teşekkür eder, saygılar sunarım.

Hüseyin GÜMÜŞ
Kastamonu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

I.BÖLÜM (KİŞİSEL BİLGİ FORMU)

AÇIKLAMA: Bu bölümde kişisel bilgilerinizle ilgili sorular bulunmaktadır. Soruları cevaplarken, durumunuza uygun seçeneğe (**X**) işaretini koyunuz, boş bırakılan yerlere istenilen bilgileri yazınız.

1.Yaşınız:

() 20- 29 yaş arası () 30- 39 yaş arası () 40 yaş ve üzeri

2.Cinsiyetiniz:

() Kadın () Erkek

3.Eğitim Düzeyiniz:

() İki Yıllık Eğitim Enstitüsü () Dört Yıllık Fakülte

() Diğer(Yazınız) : _____

4.Aylık gelir durumunuz:

() 1500 - 1999 TL arası () 2000 - 2499 TL arası
() 2500 TL ve üstü

5.Okulunuzun adı:

6.Meslekteki Kıdeminiz: () 0-15 Yıl () 16 Yıl ve üzeri

7.Bu okulda kaç yıldır çalışıyorsunuz?

() 0- 5 Yıl () 6- 10 Yıl () 11 Yıl ve Üzeri

8.Kaçıncı sınıftan sorumlusunuz?

() 1 () 2 () 3 () 4

II.BÖLÜM (ANKET)

AÇIKLAMA: Aşağıdaki ifadelerden her birini okuduktan sonra verilen ifadeye ne ölçüde katıldığınızı gösteren sütuna " X" işareti koyunuz.

		Tamamen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	Okulların bahçesi kültürel değerler eğitimine uygun tasarlanmalıdır.					
2	Veliler okula geldiklerinde kendilerini kültürel değerlerin yaşandığı ve yaşatıldığı bir ortamda hissetmelidir.					
3	İlkokul binaları Selçuklu ve Osmanlı mimarisinden esinlenerek yapılmalıdır.					
4	Okul bahçelerinde geleneksel oyunların oynanabileceği özel alanlar (seksek çizgileri vb...) olmalıdır.					
5	Okul koridorlarında bilimsel afişler yerine kültürel afişler yer almalıdır.					
6	Okulların bahçelerinde Türk büyüklerinin büstlerinin bulunduğu saygı köşesi bulunmalıdır.					
7	Okul bahçesindeki çöp kutularının üzerlerine temizlik ile ilgili atasözleri yazılmalıdır.					
8	Okullar buldukları bölgelerin kültürel değerlerini yansıtacak köşelerle donatılmalıdır.					
9	Okullarda kültürel değerler kapsamında şenlikler yapılmalıdır.					
10	Okullarda diğer sınıflardan farklı olarak Türk kültürüne göre düzenlenmiş kültürel değerler sınıfı oluşturulmalıdır.					
11	Okullarda değerler eğitimi için teknolojik araç- gereçler (tv, bilgisayar, sinevizyon, akıllı tahta vb...) bulunmalıdır.					
12	Okulların uygun bölümlerine değerler eğitimi ile ilgili mesaj veren özlü sözler yazılmalıdır.					
13	Okulların kantin ya da yemekhanesinde geleneksel Türk yemekleri yapılmalıdır.					
14	Okullarda Türkiye'deki farklı kültürlerin değerlerini yansıtan köşeler olmalıdır.					
15	Okulların dış duvarlarına (Nasrettin Hoca, Keloğlan, Dede					

	Korkut vb...) milli kahramanların resimleri yapılmalıdır.					
16	Okul koridorlarına Türk büyüklerinin resimleri asılmalıdır.					
17	Okullarda Türk büyüklerinin hayatlarını anlatan köşeler olmalıdır.					
18	Sınıflara, salonlara ve bahçedeki yapılara Türk büyüklerinin isimleri verilmelidir.					
19	Okulların koridorlarında milli kahramanlıkların yansıtıldığı resim, minyatür vb. olmalıdır.					
20	Okul koridorlarında milli bayramlar ile ilgili bilgilendirici afiş, resim vb. görseller bulunmalıdır.					
21	Okul koridorlarında dini bayramlar ile ilgili bilgilendirici afiş, resim vb. görseller bulunmalıdır.					
22	Okul koridorlarında ve sınıflarda Türkiye' nin bütünlüğüne vurgu yapan yazı, resim vb. olmalıdır.					
23	Okul koridorlarında Atatürk' ün milli bir lider olduğunu anlatan yazılar ve görseller olmalıdır.					
24	Kültürel değerlerin eğitimi için sınıflardaki sıra düzeni klasik olmalıdır.					
25	Sınıf ve okul çocuğa bulunduğu topluma aitlik duygusu verecek şekilde tasarlanmalıdır.					
26	Okul koridorlarına asılacak görseller dikkat çekici ve ışığın yeterli olduğu yerlerde olmalıdır.					
27	Okul koridorlarında Türk kültürünü ve değerlerini anlatan yazı ve afişlerin olduğu panolar olmalıdır.					
28	Okul içerisinde kültürel değerler ile ilgili çalışmaların (resim, yazı vb...) sergilenebileceği alanlar olmalıdır.					
29	Okulların ve sınıfların zemini Türk motif ve desenleri ile süslenmiş granitlerle kaplanmalıdır.					
30	Okul ve sınıflardaki pano, tahta vb. araçların kenarlarına Türk motifleri işlenmelidir.					
31	Sınıfların perdelerinde geleneksel Türk motifleri kullanılmalıdır.					
32	Okul ve sınıf kapılarında geleneksel ahşap sanatını yansıtan motifler kullanılmalıdır.					
33	Okul içerisinde vatan sevgisiyle ilgili bir köşe olmalıdır.					
34	Okul ve sınıf kitaplığında kültürel değerlerle ilgili kaynaklar olmalıdır.					
35	Okul içerisinde vatanını seven bir insanın özelliklerini anlatan yazı, afiş vb... olmalıdır.					
36	Okul koridorlarında ülkemizin sahip olduğu maddi ve manevi değerler yansıtılmalıdır.					

Ek- 3:

YEMİN BELGESİ

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

KASTAMONU

Kastamonu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmenliğine göre hazırlamış olduğum “Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Ortamına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri” adlı yüksek lisans tezinin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü'nden başka bir bilim kuruluna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi beyan ederim.

.../01/ 2014

Hüseyin GÜMÜŞ

Ek-4:

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Hüseyin Gümüş

Doğum Yeri : Antalya/ Manavgat

Doğum Tarihi : 1985

Medeni Hali : Evli

Yabancı Dili : İngilizce

Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl)

Lise : Manavgat Anadolu Lisesi 2003

Lisans : Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği,
2009

Yüksek Lisans : Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim
Anabilim Dalı, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı, 2014

Ek-5: İzin Belgesi

T.C.
KASTAMONU VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 38793931/44/979837
Konu:Anket

15/05/2013

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi:a)Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 20/03/2012 tarih ve 4506 (Genelge No:2012/13)sayıli emirleri.
b)Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün 19/04/2013 tarih ve 162 sayılı yazısı.

Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün ilgi (b) yazıları ile Enstitüleri İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Hüseyin GÜMÜŞ'ün "**Değerler Eğitimi Kapsamında Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Tasarımı(İlkokul)**" konulu tezine ait anketi İlimiz merkezinde görev yapan öğretmen ve velilere uygulamak istediği bildirilmektedir.

Söz konusu Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Hüseyin GÜMÜŞ'ün Araştırma ve Değerlendirme Komisyonunca uygun görülen "**Değerler Eğitimi Kapsamında Kültürel Değerleri Korumaya Yönelik Okul Tasarımı (İlkokul)**" konulu anketi (6 sayfa) 2012-2013 eğitim öğretim yılında İlimiz merkezinde görev yapan öğretmen ve velilere eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmadan gönüllülük esasına göre uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Bekir AKSOY
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
15/05/2013

Hasan ERKAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

Güvenli Elektronik İmza
Aslı ile Aynıdır
15.05.2013

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır

İ Millî Eğitim Müdürlüğü/ Kastamonu
Elektronik Ağ: kastamonu.meb.gov.tr
e-posta: egitimogretim37@meh.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Hatice ÖZDEN VHKİ
Tel: (0 366) 214 15 17
Faks: (0 366) 214 64 94